

Lord Baden-Powell

A cserkészvezető

A CSERKÉSZVEZETŐ

Vezérfonal a cserkész neveléséhez

Írta: Lord Baden-Powell of Gilwell, a cserkészmozgalom alapítója, a szerző rajzaival

Magyar Cserkészcsapatok Szövetsége Budapest, 1992

Lord R.S. Baden-Powell of Gilwell: Aids to Scoutmastership
World Brotherhood Edition, Boy Scouts of America, 1944

A World Organisation of the Scout Movement jóváhagyásával

Ismeretlen fordító kéziratát az eredeti alapján átdolgozta Illy József cserkész tiszt, 100. sz. "központi" cscs.

Az 1924. augusztusában Koppenhágában tartott nemzetközi cserkészkonferencián elfogadott határozat

A Nemzetközi Cserkészkonferencia ünnepélyesen kijelenti, hogy a cserkészmozgalom nemzeti, nemzetközi és egyetemes jellegű mozgalom, melynek célja az, hogy minden egyes nemzet és az egész világ számára testileg, erkölcsileg és lelkileg erős ifjúságot neveljen.

NEMZETI, amennyiben nemzeti szervezetei révén arra törekszik, hogy minden nemzet hasznos és egészséges állampolgárokkal erősödjék.

NEMZETKÖZI, amennyiben a cserkészbarátságban nem ismer el nemzeti válaszfalat.

EGYETEMES, amennyiben ragaszkodik a különféle nemzetekhez, osztályokhoz vagy hitvallásokhoz tartozó cserkészek egyetemes testvériségéhez. A cserkészmozgalom törekvése nem az, hogy gyengítse, hanem ellenkezőleg, hogy erősítse az egyéni vallásos hitet. A cserkész törvény megköveteli, hogy a cserkész becsületesen és őszintén gyakorolja vallását, ezért a mozgalom megtilt mindennemű felekezeti propagandát vegyes vallású összejövetelein.

B.P. cserkészeknek szóló könyvei közül elsőként az annyira hiányzó vezetői kézikönyvet adja közre a Magyar Cserkészcsapatok Szövetsége.

A Főcserkész utolérhetetlen klasszikusa a cserkészek mozgalmának. Lényegre tapintó megállapításai egyszerű, szinte szikár megfogalmazásban adják elénk azt, ami a legfontosabb.

Hogy a könyv férfiakat és fiúkat említ, senkit se zavarjon meg. Bár a cserkészlet szinte már a kezdettől fogva mindkét nem számára kifejlődött mozgalom volt – és az ma is – az eredeti szöveg iránti hűségből nem változtattunk azon.

Szövetségünk – hűen az alapító szándékaihoz – valamennyi könyvét, benne valamennyi csodálatos és korszerű gondolatát közkinccsé kívánja tenni. Ezzel akarunk eleget tenni a magyar

regöscserkészzet bartóki alapelvének, hogy erőt nem lehet meríteni másból, "csak tiszta forrásból".

Papp Emil, a Magyar Cserkészcsapatok Szövetsége országos ügyvezető elnöke

ELŐSZÓ

NE NYUGTALANKODJ, ez a könyv nem lesz hosszú. A cserkészlet nem valami homályos vagy bonyolult tudomány: inkább mosolygós játék, ha helyesen fogod fel. Egyszersmind nevelő hatású, és alkalmas arra, hogy (akárcsak az Irgalmasság) gazdagítsa azt is, aki ad, és azt is, aki kap.

A "cserkészlet" kifejezés fiúk és lányok jó állampolgárrá való nevelésének rendszere a játék révén.

A lányok a fontosak, mert ha az anyák jó állampolgárok és jellemes asszonyok, gondoskodnak róla, hogy fiaikból se hiányozzanak ezek a tulajdonságok. A mai helyzetben mindkét nem rászorul arra a nevelésre, amit a cserkészfiúk és cserkészlányok mozgalma nyújt. Alapelvei mindkettőnek azonosak. Eltérés csak a részletekben mutatkozik.

A. S. M. Hutchinson egyik regényében kifejti, hogy az ifjúságnak jó környezetre van szüksége. Mi tudunk ilyen környezetet adni nekik a cserkészletben. Azt, amelyet Isten mindenkinek adott: a szabad levegőt, a boldogságot és a hasznos munkát.

Valóban, amikor a cserkészvezető a fiút bevezeti mindebbe, mellékesen maga is részesévé válik ennek a boldogságnak és hasznos munkának. Rájön, hogy nagyobb dolgot művel, mint amekkorára talán kezdetben gondolt, mert kiderül, hogy egész életre kiható szolgálatot tesz embernek és Istennek.

Ez a könyv csalódást okoz, ha azt várod tőle, hogy lépésről lépésre vezessen a teljes tudásig.

Én csak arra vállalkozom, hogy – mintegy eszméltetően – megmutassam azt az irányvonalat, amelyet eredményesnek ismertünk meg, és azt, hogy ez miért eredményes.

Az ember annál szívesebben fogadja meg a tanácsot, menél inkább ismeri a célját.

Éppen ezért a következő lapokon inkább az egyes lépések céljáról lesz szó, mint maguknak a lépéseknek a részleteiről. Ezeket a részleteket az érdeklődő saját leleményessége szerint pótol-

hatja, s azon helyi viszonyokkal összhangban, amelyek közt dolgozik.

B.-P.

Bevezetés „A cserkészvezető” világtestvériségi kiadásához

Röviddel az első világháború előtt Baden-Powell tanfolyamot rendezett cserkészvezetőknek. E célból egy sereg jegyzetet készített a fiúk cserkészneveléséről. A háború után felkérték, hogy jegyzeteit adja ki könyv alakban. Időközben szerzett tapasztalatai alapján – hiszen a háború igen sok tekintetben a cserkésznevelésnek is erőpróbája volt – átdolgozta az anyagot, és így jelent meg 1920-ban A cserkészvezető.

Ugyanebben az évben tartották meg Londonban az első cserkészvilágjamboreet, hogy megalakítsák és elősegítsék a cserkészvilágtestvériséget. Ezen a jamboreen kiáltották ki spontán módon a világ főcserkészevé. Ezt a megtiszteltetést minden addiginál többre becsülte.

A könyv átdolgozott kiadása tíz évvel később jelent meg. Abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy segédkezhettem ennek a kiadásnak az előkészítésében. A főcserkész kért erre, minthogy – a Gilwell Park táborparancsnoka lévén – kedves kötelességem volt a könyvben foglalt ötleteknek és tanácsoknak a cserkészvezetők gyakorlati kiképzésében való megvalósítása és kifejtése. Később tovább erősödött a főcserkész kapcsolata a Gilwell Parkkal. 1929-ben, a cserkészzet nagykorúsága és a harmadik világjamboree alkalmából, az Egyesült Királyság főrendjeinek sorába emelték. A Cserkészfiúk Nemzetközi Bizottságának javaslatára a Lord Baden-Powell of Gilwell címet vette fel, mint-hogy a Gilwell Parkot a nemzetközi cserkészképzés központjának tekintették, és a bizottság tagjai, de ő maga is, hangsúlyozni kívánták, hogy a királyi elismerés a cserkészek világtestvériségének szült.

A könyv mindkét kiadásának fő fejezetei azon a vázlaton alapultak, amelyet a főcserkész dolgozott ki, s amely kifejtette a jó állampolgár alapvető tulajdonságait és a kifejlesztésükhöz szükséges cserkészgyakorlatokat. Baden-Powell, szokásához hí-

ven, át- meg átdolgozta anyagát, hogy minél érthetőbbé tegye. Ennek egyik eredménye a cserkésznevelés rendszerének az a nagymértékben leegyszerűsített vázlata, amelyet a Leckék az Élet egyetemén című önéletrajzába illesztett be.

A világtestvériségi kiadás ezt a legutolsó elemzését követi. A korábbi kiadások anyagát kissé átrendeztük, hogy vele összehangoljuk, néhány hézagát pedig Baden-Powell egyéb írásaiból vett részletekkel töltöttük ki. Az új kiadás célját tekintetbe véve – hogy ti. a könyvet a nemzeti síkról a nemzetközire emeljük – elhagytuk azokat a részleteket, amelyek a húszas évek angol nevelési gyakorlatára vonatkoznak, de ma már nem időszerűek, és nem helytállóak. A szerkesztés munkáját William Hillcourt, az Amerikai Cserkészfiúk Szövetsége szerkesztőségi osztályának tagja végezte igen eredményesen, aki cserkészmunkásságában kitartóan és leegyszerűen követi Bi-Pit.

Külön köszönetet kell mondanunk Lady Baden-Powellnek, aki megengedte, és támogatta a világtestvériségi kiadás megjelenését.

Erős meggyőződés, hogy a cserkésznek világszerte vissza kell térnie a cserkészkedés azon, egyszerű, eredeti gondolatához, hogy nem más, mint játék, amely segít a fiúnak, hogy a lehető legkevesebb felnőtt felügyelet mellett fejlessze magát. Ha mi, akik az ifjúság vezetésének magasztos tisztjére vállalkozunk, elhatározzuk, hogy mindennapi életünkben, valamint minden cserkésztevékenységünkben TISZTELETBEN TARTJUK A FIÚT, jobban fogunk dolgozni, és szebb eredményt érünk el. Ebben a cserkésztestvériség eszméje hatalmas hajtóereje nemcsak a nemzeti, hanem a nemzetközi jóakaratsnak és megértésnek is.

Ebben a meggyőződésben készítettük a könyv jelen kiadását. Reméljük, hogy hozzájárul annak az igazi cserkészszellemnek ébrentartásához, amely a mozgalom alapítóját áthatotta. Szeretnénk, ha világszerte segítségére lenne a cserkészvezetőknek mozgalmunk céljának és módszerének megértésében.

London, 1944. júliusában J.S. Wilson, a Nemzetközi Cserkésziro-
da tiszteletbeli igazgatója

I. rész HOGYAN NEVELJÜK A FIÚT?

A cserkészvezető
A fiú
A cserkészlet

ELÖLJÁRÓBAN szeretném megvigasztalni a jövőendő cserkészvezetőt, és ellentmondani annak a közkeletű tévedésnek, hogy a jó cserkészvezetőnek univerzális zseninek kell lennie. Szó sincs róla.

Egyszerűen csak fiús lelkületű férfinak kell lennie, vagyis

1. a fiú lelkének kell benne élnie, és tudnia kell fiaival egy szinten mozogni. Ez az első lépés.
2. tisztában kell lennie a különböző korú fiúk igényeivel, gondolkozásmódjával és vágyaival.
3. inkább az egyes fiúkkal kell foglalkoznia, mint a tömeggel.
4. ezután az egyénekben ki kell fejlesztenie a közösségi szellemet, ha a lehető legjobb eredményt akarja elérni.

Ami az első pontot illeti, a cserkészvezető ne legyen se tanító, se katonatiszt, se lelkész, se szakoktató. Az egyedüli, amire igazán szüksége van, az, hogy örüljön a szabad levegőnek, tudja beleélni magát a fiú vágyaiba, és találja meg azokat, akik oktatni tudják a fiút a kívánt irányban, akár jeladásról, akár rajzolásról, természetismeretről vagy tábori munkáról van szó.

Érezze otthon magát az idősebb testvér szerepében, vagyis tudja a dolgokat a fiúk szemével látni, őket a helyes irányban vezetni és lelkesíteni. Mint igazi bátyja öccseinek, őrizze a családi hagyományt, s gondoskodjék róla, hogy megmaradjon, még ha ez kemény elhatározottságot igényel is. Ennyi az egész. Mozgalmunk vidám testvéri társaság, annál vidámabb, minél nagyobb dolgokat tesz el másokért a cserkészlet játékában, mivel sokat tesz el másokért: legyőzöd a felburjánzó önzést.

A második pontról csak annyit, hogy különféle kézikönyvek foglalkoznak a serdülőkor szakaszaival.

Harmadszor: a cserkészvezető munkája – ez a nagyon érdekes munka – az, hogy minden fiúból kihúzza, ami benne rejlik, s aztán ragadja meg a benne rejtőző jót, és fejlessze ki, hogy ezáltal elnyomja a rosszat. Legalább öt százalék jó van még a legrosszabb jellemében is. Éppen az a jó mulatság, hogy ezt megtalálja, és kifejlessze 80—90 százalékgig. Neveli, nem pedig idomítja a fiatal lelket.

Negyedszer a cserkésznevelésben az őrsi vagy bandarendszer a testületi formája az egyéni nevelésnek. Ez viszi át a gyakorlatba mindazt, amit a fiú tanult.

Nagy jellemnevelő ereje is van az őrsi rendszernek, ha helyesen alkalmazzuk. Megmutatja minden fiúnak, hogy egyénileg bizonyos fokig felelős az őrs javáért. Megmutatja minden őrsnek, hogy pontosan körülírt felelősség terheli a csapat javáért. Segítségével a cserkészvezető módot talál rá, hogy ne csak szakismerteit adja át cserkészeinek, hanem a cserkész erkölcsi tartásáról vallott nézetét is. Ennek révén a cserkészek maguk jönnek rá fokozatosan, hogy abban, amit csapatuk tesz, nekik is jelentős szavuk van. Az őrsi rendszer teszi a csapatot és őszintén szólva az egész cserkészetet igazi közösségi munkává.

A cserkészvezető kötelessége

A fiú nevelésének eredményessége elsősorban a cserkészvezető személyes példáján múlik. Egy-kettőre ő lesz a hős a fiú szemében, őt tekinti bátyjának. Amint öregsünk, mind hajlamosabbakká válunk elfelejteni, mennyi hősimádat lappang a fiúban.

Az a cserkészvezető, akit fiai bálványoznak, hatalmas erővel irányíthatja fejlődésüket, de egyben óriási felelősséget is vállal magára. Tüstént észreveszik legkisebb tulajdonságát is, legyen jó vagy rossz. Utánozzák modorát, udvariasságát, bosszús kiszólásait, napsugaras jókedvét vagy türelmetlen felmordulását, tuda-

tos önfegyelmét vagy alkalomadtán elkövetett erkölcsi botlásait – s mindezt nemcsak hogy észreveszik, de követik is.

Éppen ezért, ha azt akarja, hogy megtartsák a cserkésztvényt, s mindazt, amit az magában foglal, magának a cserkészvezetőnek kell leggondosabban követnie tanításait életének minden területén. S akkor minden oktatás nélkül is követni fogják fiai.

A cserkészvezető munkája olyan, mint a golf, a kaszálás vagy a horgászás. Ha erőlteted, nem érsz célt, legalábbis nem annyira, mint könnyed, gondtalan lendülettel. De lendülnöd kell! Mit sem ér, ha mozdulatlanul állsz. Vagy – vagy: vagy előrelendülsz, vagy visszahanyatlasz. Haladjunk hát – mégpedig mosolyogva.

Hűség a mozgalomhoz

A vezető gondoljon rá, hogy a fiúk iránti kötelességén felül van kötelessége a mozgalom iránt is. Amikor jó állampolgárt akarunk nevelni a fiúból, ezt részben az országért tesszük, hogy férfias, megbízható polgárai legyenek, akiknek egyetértése és a „játékszabályok” iránti tisztelete tartja fenn egységét befelé és békéjét szomszédaival kifelé.

Mivel a cserkészvezetőnek kötelessége az önmegtagadást és önfegyelmet saját életével is tanítani, szükségképpen fölébe kell emelkednie a kicsinyes személyeskedésnek és elég türelmesnek kell lennie ahhoz, hogy egyéni nézeteit a nagy egésznek alárendelje. Feladata, hogy megtanítsa fiait a „játékszabályokra”: mind a maga helyén álljon, mint téglák a falban, ugyanazt tegye, magától. Mindegyik vezetőnek megvan a maga munkaköre, s minél emberebbül felel meg neki, annál jobban vezet cserkészeit is. Csak akkor tudja helyes megvilágításban látni a mai feladatok részleteinek arányait, ha látja a mozgalom egyetemesebb céljait s az intézkedések hatását mondjuk tíz év múlva.

Ha valaki nem tudja lelkiismeretesen alárendelni magát a megadott iránynak, az az egyedüli férfias eljárás, ha egyenesen megmondja vezetőtisztjének vagy a Központnak, s ha nézeteit

nem tudjuk elfogadni, hagyjon fel munkájával. Kezdetől fogva nyitott szemmel figyelheti, mire vállalkozik, s nem becsületes, ha utólag panaszkodik, hogy főnöke a hibás, amikor a részletek nem szája íze szerint valók.

Szerencsére mozgalmunk annyira decentralizálva van, s annyira szabad kezét ad helyi szerveinek, hogy a más mozgalmakban annyi panaszt és bosszúságot okozó bürokráciát el tudjuk kerülni.

Szerencsések vagyunk abban is, hogy olyan cserkészvezetői gárdánk van, amelyik toleráns nézetében és a mozgalom egésze iránti hűségében.

A cserkészvezető jutalma

Valaki egyszer azt mertte mondani nekem, hogy ő a legboldogabb ember a világon! Kénytelen voltam megmondani neki, hogy ismerek valakit, aki még nála is boldogabb: Saját magamat.

Ne hidd, hogy bármelyikünk is könnyűszerrel érheti el ezt a boldogságot. Éppen ellenkezőleg.

Hogy sikerrel dacoltunk a nehézségekkel és a túsúrásokkal, éppen ez a megelégedettség teszi teljessé a legyőzésük feletti örömünket.

Ne várd, hogy az élet rózsaaágy legyen; fabatkát sem érne az egész, ha az volna.

Fel kell készülnöd rá, hogy cserkészeiddel foglalkozva csalódás és kudarc ér. Légy türelmes; sokkal többen teszik tönkre munkájukat és karrierjüket türelmetlenséggel, mint iszákossággal vagy más bűnnel. Bizonyos határig türelemmel kell elviselned a bosszantó kritizálást és a bürokratikus kötöttséget, jutalmad azonban nem marad el.

Az a megelégedettség, hogy önmegtagadás árán is teljesítettük kötelességünket, és hogy a fiúkat olyan jellemmé neveltük, amely más életformát ígér nekik, olyan jutalom, amelyet nem lehet szavakba foglalni. Hogy dolgoztunk azért, nehogy az a rossz visszatérjen, amely szabadjára engedve gyorsan tönkretenné ifjú-

ságunkat azzal a megnyugtató érzéssel jár, hogy tettünk valamit hazánkért, akármilyen kis pontok vagyunk is.

Ez az a lelkület, amellyel a cserkészvezetők, vezetőisztek, bizottsági tagok, szakoktatók szervezők és titkárok végzik munkájukat a cserkészmozgalomban.

A szervezet hitele és a cserkészmozgalom elterjedése az önkéntes munkások e seregének köszönhető. Szembetűnő – bár nem lármás – jelét láthatjuk ebben annak a nagyszerű hazafias szellemnek, amely a legtöbb nép felszíne alatt él. Ezek a férfiak időt és energiát, sok esetben pénzt sem kímélve szervezik a fiúk nevelését anélkül, hogy munkájukért ellenszolgáltatásra vagy dícséretre számítanának. Hazájuk és az emberi nem szeretete vezérli őket.

AZ ELSŐ LÉPÉS a fiúk eredményes nevelésében az, hogy megtudd, milyen a fiú általában, és aztán, hogy milyen ez a konkrét fiú.

Dr. Salesby a londoni Etikai Társaságban tartott előadásán a következőket mondotta: „A sikeres nevelő iránti legfontosabb követelmény a fiú természetének ismerete. A fiú vagy leány nem kicsinyített kiadású férfi vagy nő, nem egy darab tiszta papír, amire a nevelőnek kell írnia, hanem minden gyermeknek megvan a maga különleges sajátossága, tapasztalatlansága, normális titokzatos gondolkodásmódja, ami mind tapintatos segítségre, bátorításra, formálásra és támogatásra vagy módosításra vagy éppen elfojtásra szorul.”

Jó, ha emlékezetedbe idézed, míg tudod, hogyan gondolkoztál, amikor magad is fiatal voltál, s mindjárt sokkal jobban megérted a fiú érzéseit és vágyait.

A fiú következő tulajdonságait kell tekintetbe vened.

A humor. Emlékezzünk csak rá, hogy a fiú természeténél fogva teli van jókedvvel. Lehet, hogy ez sekélyes, de mindig megérti a tréfát, és meglátja a dolgok mulatságos oldalát. És ez mindjárt kellemessé és derűssé teszi a fiúval való foglalkozást, és

lehetővé teszi a vezetőnek, hogy mihelyt részt vesz a vidámságban, jókedvű barátjává váljék, ne pedig munkafelügyelőjévé.

A bátorság. Az átlagos fiúnak általában van mersze is. Természeténél fogva nem zúgolódik, bár később lehet, hogy elkecsereedik, ha önérzetét kiölték, és sokat jár örök elégedetlenkedők közé.

A bizalom. A fiú rendszerint mindenk fölé bíz az erejében. Ezért nem szereti, ha gyerekek nézik, és egyre mondogatják neki, hogy mit és hogyan tegyen. Szívesebben próbálkozik magától, még akkor is, ha kudarcot vall, de éppen ezekből a kudarcokból szerez tapasztalatot, és fejlődik jelleme.

Az éleselméjűség. A fiú esze rendszerint olyan éles, mint a borotva. Könnyű megtanítani a megfigyelésre, a dolgok megjegyzésére és a következtetések levonására.

Az izgalom szeretete. A városi fiú rendszeren sokkal izgálykonyabb, mint vidéki testvére, a város izgalmai miatt, legyen az akár egy rohanó tűzoltó autó vagy két, egymás erejét próbálygató pajtása. Egy-két hónapnál tovább nem tart ki semmi mellett, anynyira kívánja a változatosságot.

A fogékonyság. Ha a fiú olyasvalakire akad, aki érdeklődik iránta, hallgat rá, és hűségesen követi. A hőstisztelet itt segíti nagy erővel a cserkészvezetőt.

A hűség. Ez az a pont a fiú jellemében, amely a legnagyobb reményekre jogosít. A fiú általában hűséges barát, így a barátságosság szinte természetes tulajdonsága. Ez az egyedüli kötelesség, amelyet megért. Kívülről talán önzőnek tűnhet, de a felszín alatt általában hajlik rá, hogy másokon segítsen, s ez az a jó talaj, amelyen a mi cserkésznevelésünk munkálykodik.

Ha megfigyeljük és tanulmányozzuk a fiú ezen tulajdonságait, sokkal jobb helyzetbe kerülünk, hogy a nevelést a fiúhoz igazítsuk. Az ilyen vizsgálódás az első lépés a sikeres nevelés felé. Egyetlen hét leforgása alatt három különböző helyen három fiúval volt alkalmam találkozni, akiket úgy jellemeztek nekem, hogy javíthatatlan, semmirekellő csirkefogók voltak, amíg a cserkészhatás alá nem kerültek. Vezetőik azonban meglátták ben-

nük a rosszak mögötti jó tulajdonságokat, és erre építve olyan feladatokkal bízták meg őket, amelyek megfeleltek sajátos vérmérsékletüknek; ma ez a három nagyszerű behemót kölyök gyönyörű munkát végez, régi énjét teljesen levetette. Már azért érdemes volt megalakítani a csapatokat, hogy ilyen egyedi sikereket érjünk el.

Mr. Casson a Teachers' World című lapban a következőképpen írja le a természet bonyolult csodáját, a fiút: „Ha a saját tapasztalatomból indulok ki, azt kell mondanom, hogy a fiúknak saját világuk van, amelyet maguknak építenek fel. Ebbe a világba sem a tanítónak, sem az iskolai feladatnak nincs joga belépni. A fiúvilágnak megvannak a saját eseményei és mércéje és törvényei és pletykája és közvéleménye.

Ha megfeszülnek a szülők és nevelők, a fiúk akkor is kitarthatnak saját világuk mellett. Saját törvényeiknek engedelmessé válnak, bár ezek egészen mások, mint amire otthon és az iskolában tanítják őket. Még mártíromságot is szívesen elszenvednek a meg nem értő felnőttektől, semhogy hűtlenné váljanak a maguk szabta törvényekhez.”

A tanító törvénykönyve például csöndet, biztonságot, illedelmes viselkedést követel meg tőlük. A fiúk törvénykönyve éppen ellenkezőleg hangzik. A lármát, a veszélyt és az izgalmat szereti.

Szórakozás, verekedés és evés! Ez a három elmaradhatatlan tényezője a fiúk világának. Ez a fő. Ez az, amit komolyan vesznek, s aminek semmi köze a tanítóhoz és tankönyvhöz.

Fiúország közvéleménye szerint naponként négy órát görnyedni iskolapadban – irtózatosszerű időpocsékolás és naplopás. Láttott-e már valaha valaki olyan fiút – egészséges, normális fiút – aki arra kérte apját, hogy vegyen neki iskolapadot? Vagy láttott-e valaha valaki olyan fiút, aki játék közben egyszerre odaszaladt anyjához, és sírva könyörgött neki, hadd üldöghessen a szalomban?

Biztos, hogy senki. A fiú nem padban élő állat. Nem üldögélő állat. Nem is pacifista, nem a maga nyugalmaért féltő nyárpolgár, nem könyvmoly és nem filozófus.

A fiú – hála Istennek – fiú. Csordultig tele mókával és ve-rekedéssel és éhséggel és merész komizkodással és hangoskodással és megjegyzéssel és izgalommal. Ha nem ilyen, nem is egészséges.

Hadd ütközzék meg egymással a tanítók és a fiúk világának törvénykönyve! A jövőben is a fiú marad felül, akár csak a múltban. Egy pár megadja magát, és ösztöndíjat szerez, a nagy többség azonban kitart a forradalom mellett, és a nemzet leg-használhatóbb és legnemesebb emberanyagává nő fel.

Hát nem történelmi tény-e, hogy Edisont, vagy ezer találmány atyját, azzal küldte haza tanítója, hogy “túl buta a tanulás-hoz”?

Nem igaz-e, hogy Newtont és Darwint, a természettudományos módszer megalapítóit, tökkelütöttnek tartották tanáraik?

Nincs-e száz és száz példa rá, hogy a számpad hőse az életben hasznos és kiváló emberré vált? Nem azt bizonyítja-e ez, hogy jelenlegi módszereink nem alkalmasak a fiú képességeinek fejlesztésére?

Miért ne lehetne úgy kezelni a fiút, mint fiút? Nem alakíthatnánk-e a nyelvtant és a történelmet és a földrajzot és a számítant a fiúk világának igényeihez? Nem tudnánk-e lefordítani felnőtt tudásunkat a fiúk világának nyelvére?

Nincs-e igaza végeredményben a fiúnak, ha fenntartja Saját törvényeit az igazságról a sikerről és a kalandról?

Nem a cselekvést helyezi-e a tanulás elé, amiben igaza is van? Nem csodálatra méltó kis munkás-e igazában, aki a maga feje után megy, mert hiányzik az értelmes vezető?

Nem volna-e sokkal inkább helyénvaló, ha – legalább egy időre – a tanítók állnának be tanulni, és tanulmányoznák a fiúk csodálatos életét, amelyet most, eredménytelenül, meg akarnak változtatni, és el akarnak nyomni?

Miért ár ellen úszni, hiszen az ár a helyes irányban folyik?

Nincs-e itt az ideje hogy alakítsunk terméketlen módszereinken, és a tényekhez hangoljuk őket? Miért hajtogatjuk panaszosan, hogy „hiába: a fiú fiú marad”, ahelyett, hogy örülnénk a fiúban rejlő csodálatos energiának, bátorságnak és kezdeményezésnek? És milyen feladat lehet nemesebb és a jó nevelőhöz inkább illő, mint az, hogy a fiú természetének őserőit derűsen a közjó szolgálatának ösvényeire vezessük?”

Környezet és kísértések

Mint már említettem, az első lépés a siker felé, hogy ismerd meg a fiút, a második az, hogy megismerd az otthonát. Csak akkor tudod igazán megmondani, miképpen kell hatni rá, ha tudod, milyen környezetben él, amikor távol van cserkészbarátaitól.

Ha megszerezte a fiú szüleinek rokonszenvét és támogatását, ha sikerült a szülőkkel egymást segítő kapcsolatba lépnie, és érdeklődésüket jobban felkeltenie a csapat munkája és a mozgalom célja iránt, cserkészvezető feladata viszonylag könnyűvé válik.

Néha káros hatást találhat a fiú otthonában, amelyet le kell küzdenie. Sőt, más kísértések is léteznek, amelyekkel fel kell vennie a harcot a fiú nevelőjének. De ha előre számol velük, valószínűleg megtalálja a módját, hogy ezek a kísértések ne legyenek romboló hatással fiaira. Így jellemük a legjobb irányban fog fejlődni.

Erős kísértés a mozi. A mozi kétségtelenül hatalmas vonzerőt gyakorol a fiúra, és vannak, akik állandóan azon törik a fejüket, hogyan vethetnének gátat neki. De ez is azok közé a dolgok közé tartozik, amiket igen nehéz volna meggátolni, még ha ez egyáltalán kívánatos volna is. Inkább az a kérdés, hogyan állítsuk a filmet a legjobban céljaink szolgálatába. Ha elfogadjuk azt az elvet, hogy okosabb a nehézséget céljaink szekerébe fogni, arra kell törekednünk, hogy felismerjük, mi a haszna a mozinak, és azután fel kell használnunk a fiú nevelésére. Kétségtelenül hatá-

sos kísértő fegyvere a gonosznak, ha nem ügyelünk rá, de már tettek lépéseket, és kell is hogy tegyenek a megfelelő cenzúra megteremtésére. De ahogyan eszköze lehet a rossznak, a jó eszközévé is tehető. Ma már kitűnő természetfilmek készülnek, amelyek sokkal jobban feltárják a természeti folyamatokat a gyerek előtt, mint saját megfigyelése tenné, és kétségtelenül sokkal jobban, mint akármennyi lecke a témáról. A történelmet élményszerűen tehet tanítani. Vannak megrendítő vagy hősi darabok, mások meg nagyon ötletesek, humorosak, vidámak. Nem egy megveti a rosszat, és nevetségessé teszi. Kétségtelen, hogy ezt a szemléletes oktatást lehet úgy használni, hogy nagyszerű hatást tegyen a gyerekre, éppen a mozi iránti előszeretete és érdeklődése révén. Emlékezzünk arra is, hogy a mozi ugyanígy hat az iskolára is, s az iskola ma már a filmet előnyére fordítja. A cserkészletben persze ezt nem tehetjük hasonló mértékben, de törekvéseink ösztökéjeként felhasználhatjuk. Oly vonzóvá kell tennünk a cserkészletet, hogy vonzza a fiút, nem törődve vele, hogy ellenkező hatások is érhetik.

A korai dohányzást és egészségrontó hatását, a szerencsejátékokat s mindazt a sok aljasságot, amivel járnak, az iszákosság ártalmait, a lányokkal való céltalan lődörgést, a tisztátalanságot stb. csak az a cserkészvezető ellensúlyozhatja, aki ismeri fiai szokásos környezetét.

Nem tilalommal vagy büntetéssel, hanem valami olyan helyettesítésével, ami legalább annyira vonzó, mint a rossz, de jó.

Az ifjúkori bűnözés nem veleszületett tulajdonsága a fiúnak, hanem nagyrészt vagy a benne élő kalandváagnak, vagy saját ostobaságának vagy fegyelmetlenségének következménye, egyéni alkatától függően.

A hazudozás a másik igen elterjedt fiúbetegség, és sajnos, az egész világon otthonos baj. Egyformán megtalálhatod a civilizálatlan törzseknél és a civilizált országokban. Az igazmondás és az a hatása, hogy az embert megbízható tekintéllyé teszi, teljesen megváltoztatja az egyén és a nemzet jelleget. Éppen ezért minden

lehető meg kell tennünk, hogy növeljük a fiúk szemében a becsületesség és igazmondás értékét.

Csapatotthon és tábor

A rossz környezet fő ellenszere természetesen az, ha jóval helyettesítjük, s erre legmegfelelőbb a csapatotthon és a cserkész-tábor. Amikor cserkészotthonról beszélek, nem valami nagy iskolateremre gondolok, amelyet hetenként egyszer kölcsönkapunk félórás gyakorlatozásra – mint ahogy gyakran ez a fiúkkal foglalkozók törekvése – hanem olyan igazi helyre, legyen az pince vagy padlás, amelyet a fiúk a magukénak éreznek, olyan helyre, ahol esténként összejöhetnek, ha kell, és megfelelő munkát és szórakozást találhatnak, s ahol vidám és barátságos légkörben változatosan tölthetik el idejüket. Ha a cserkészvezető csak ennyit elért, máris nagyon jó munkát végzett azzal, hogy néhány fiúnak jó környezetet biztosított, s ez lesz a legjobb ellenszere annak a méregnek, amely egyébként belehatolna elméjükbe és jellemükbe.

A tábor pedig (rendezzük olyan gyakran, amilyen gyakran csak tudjuk!) további és még az otthonnál is hatásosabb ellenszere. A nyílt és fesztelen légkör, a sátorban, a tábortűz körül együtt élők bajtársiassága a legjobb szellemet terjeszti a fiúk között, és minden másnál jobb alkalmat teremt a vezetőnek, hogy fiait kézben tartsa, és egyéniségének hatása alá vonja.

Hogyan fogjuk meg fiainkat?

Kedvenc hasonlatom, hogy az, aki jó befolyással akar lenni a fiúkra, a horgászhoz hasonló, aki halat akar fogni.

Ha a horgász olyan csalétket rak a horogra, amelyet ő szeret, nem valószínű, hogy nagy fogása lesz, főképpen nem a félnék, óvatos fajtájából. Olyan csalétket fog tehát használni, amelyet a hal szeret.

Így vagyunk a fiúkkal is: ha olyasmiről akarsz prédikálni nekik, amit te tartasz felemelő dolognak, nem fogod meg őket. Minden, aminek prédikációszaga van, elrettenti az elevenebbjét, és éppen ezeket szeretnéd megfogni. Az egyetlen mód, ha olyasmivel rukkolunk ki, ami valóban vonzza, és érdekli őket. Azt hiszem, te is úgy találod, hogy a cserkészlet ilyesvalami.

Ezt aztán később kedved szerint ízesítheted azzal, amire meg akarod őket tanítani.

Hogy a fiúk hallgassanak rád, a barátjukká kell válnod, de ne siesd el a dolgot, várd meg, míg leküzdik tartózkodásukat. F.D. How A gyermek könyve lapjain a következő történetben foglalja össze a helyes módszert: „Egy férfi, akinek mindennapi útja piszkos kis utcán haladt át, sovány, torz arcú, fejletlen kisfiút vett észre, amint banánhéjjal játszadozott a szemétben. A férfi odabólintott neki – a gyerek megrettenve lapított. Másnap a férfi megint bólintott felé. A fiú rájött, hogy nem kell tőle tartania, és kiköpött a férfi felé. Másnap a kis kölyök már csak szótlanul bámulta. A következő nap pedig, amint a férfi elhaladt mellette, rákiáltott: „Szia!“. Egy kis idő múlva a kis kölyök mosolygott az üdvözlésre, amelyre már számított. Teljessé akkor vált a győzelem, amikor a fiú – a szurtos kis kölyök – a sarkon várta a férfit, és mocskos kis markába fogta a férfi ujjait. Piszkos kis utca volt, de a férfi életének egyik legragyogóbb színhelyévé vált.”

A CSERKÉSZLET JÁTÉK FIÚKNAK a fiúk vezetésével, amelyben az idősebb testvér egészséges környezetet teremthet öccseinek, és egészséges tevékenységre buzdíthatja őket, amely segíti őket, hogy JÓ ÁLLAMPOLGÁROKKÁ váljanak.

Legerősebb hatását a természet megismertetésével és az erdei életmóddal éri el. Az egyénnel foglalkozik, nem a tömeggel. Kifejleszti az értelmi, valamint a tisztán fizikai vagy tisztán erkölcsi tulajdonságokat.

Kezdetben kitűzte ezt a célt – ma már tapasztalatból tudjuk, hogy ahol helyesen alkalmazzák, el is éri.

A cserkészzet célját és módszereit legvilágosabban talán James E. Russell dékán, a New-Yorki Columbia Egyetem tanára fejtette ki. A következőket írja: „A cserkészfiúk programja férfimunka a fiú méretére szabva. Nemcsak azért hat a fiúra, mert az fiú, hanem azért is, mert kialakulóban lévő férfi ... Semmi olyat nem kíván a cserkészprogram a fiútól, amit a férfi nem tesz meg, de lépésről lépésre viszi őt előbbre attól a ponttól, ahol áll addig, ahová el kell jutnia

A cserkészzetben nem a kiképzés anyaga a legmeglepőbb sajátosság, hanem a módszere. Mint a fiúk helyes irányba terelésének és jó szokások meggyökereztetésének rendszere, csaknem ideális. Ennek során két tényező emelkedik ki: az egyik, hogy jó szokásaik állandósulnak, a másik, hogy e módszer alkalmat ad a kezdeményezésre, önfegyelmzésre, önbizalomra és önrányításra.

A kezdeményezőkézség kifejlesztésében a cserkészzet nemcsak a fiúnak készült munkaprogramjára épít, hanem csodálatra méltó módon adminisztrációs szervezetét is felhasználja. Ezzel nagyszerű alkalmat teremt, hogy mindenféle megcsontosodott módszerrel szakítson. Ez az alkalom az őrben és a csapatban ölt testet. Ez tanítja meg a fiúkat a csapatmunkára. Ez biztosítja a közös erő kifejtést a közös célért; ami önmagában és végeredményben demokratikus valami...

Azáltal, hogy cserkészeidet egészséges, vidám és egyáltalán nem kenetes, a saját hasznára sandító módon neveled a jótetterre, mint első lépésre, majd, ennek fejleményeként a közösségnek teendő szolgálatra, sokkal többet tehetsz, mintha szaktudásra, fegyelemre vagy ismereteik gyarapítására buzdítanád őket, mivel nem arra tanítod őket, hogyan éljenek meg, hanem inkább arra, hogyan éljenek.”

A cserkészzet egyszerű

A kívülálló szemében a cserkészzet első pillanatra igen bonyolult dolognak tűnik, és valószínűleg sokan azért riadnak visz-

sza tőle, hogy cserkészvezetők legyenek, mert azt képzelik, hogy rengeteg sok mindent kell tudniuk ahhoz, hogy fiaikat taníthassák. De ennek nem kell így lennie, ha tekintetbe vesszük a következőket:

A cserkészlet jó állampolgárságra nevelő rendszerének vázlata

1. A jellem

Elérendő tulajdonság

Közösség
Becsületes magatartás (fair play)
Mások jogainak tiszteletben tartása
Fegyelem
Vezetői képesség
Felelősségtudat
Erkölc
Becsület
Lovagiasság
Önállóság
Bátorság
Örvendező lelkület
Emelkedett gondolkozás
Vallásosság
Tekintélytisztelet
Önbecsülés
Hűség

Megszerzésének módja

Órsi munka
Csapatjátékok
Becsületbírótság (őrsvezetői tanács)
Cserkésztvény és fogadalom
Cserkészmunka és tevékenység
A természet nagybecsülése
A természet ismerete és tanulmányozása
Csillagászat
Állatvédelem
Embertársaink szolgálata (lásd lejjebb)

2. Az egészség és erő

Elérendő tulajdonság

Egészség

Erő

Megszerzésének módja

Felelősség saját egészségünk iránt
Testápolás
Mértékletesség
Önmegtartóztatás
Táborozás
Testi fejlődés
Játékok
Úszás

Portyázás
Hegymászás és általában természetjárás

3. Kézügyesség

Elérendő tulajdonság

Műszaki ismeretek

Találékonyság

Értelmi nevelés

Megfigyelés

Következtetés

Kifejezőképesség

Megszerzésének módja

Cserkészkedés

Tábori ügyességek

Tábori munka

Különpróbázás sokféleképpen

Hobby

Erdei élet

Nyomolvasás

4. Mások szolgálata

Elérendő tulajdonság

Önzetlenség

Polgári kötelességek

Hazaszeretet

A haza szolgálata

Az emberiség szolgálata

Isten szolgálata

Megszerzésének módja

Cserkésztvény és fogadalom

Jótett

Elsősegély

Életmentés

Tűzoltó munka

Mentőszolgálat

Kórházlátogatás

Részvétel a különféle szeretetmunkákban

1. A cserkészzet célja nagyon egyszerű.
2. A cserkészvezető felkelti a fiúban az érdeklődést az iránt, hogy maga tanuljon, azáltal, hogy olyan tevékenységekre serkenti, ami vonzza, és amivel addig bíbelődik, amíg tapasztalat útján el nem sajátítja. (Ilyen tevékenységre ad példákat a „Cserkészzet fiúknak”).
3. A cserkészvezető őrsvezetőin keresztül végzi munkáját.

A cserkészzet célja

A cserkésznevelés célja, hogy jövőbeli állampolgáraink jobbak legyenek, különösen jellemben és egészségben, hogy az önérték helyébe a szolgálat lépjen, a fiatal erkölcsileg és fizikailag rátermettebbé válják, és hogy e rátermettséget embertársai szolgálatában állítsa.

A jó állampolgárságot röviden úgy lehet meghatározni, hogy az „aktív hűség a közösséghez”. Szabad országban könnyen és nem is ritkán jó polgárnak tarthatja magát valaki, ha engedelmessé válik a törvénynek, elvégzi munkáját, és tetszése szerint foglal állást a politikában, a sportban vagy egyéb társadalmi tevékenységben, és a „nagy kutyákra” bízva, hogy a nemzet sorsával bíbelődjenek. Ez a passzív állampolgárság. De a passzív állampolgárság nem elég ahhoz, hogy a szabadság, igazságosság és becsületesség erénye uralkodjék a világon. Ezt csak az aktív állampolgárság érheti el.

A cserkésznevelés négy ágazata

Hogy az aktív állampolgárt kinevelhessük, a jó állampolgár nevelésének következő négy ágával kell foglalkoznunk, és belülről kifelé hatolva, nem pedig ellenkező irányba haladva, beleoltanunk fiainkba.

A jellem: nevelését szolgálja az őrsi rendszer, a cserkész-törvény, a cserkészélet kialakult formái, az erdei élet, az őrsvezetői felelősségtudat, a csapatjáték és a táborigények nélküli találatosság. Magában foglalja ez a Teremtőnek művében való megismerését a természet szépségének értékelésén, a növények és állatok szeretetén át, amelyet a szabadban való élettel tanulunk meg.

Egészség és erő: játékok, tornagyakorlatok és az egyéni egészségápolás és helyes étrend megismerése által.

Kéz ügyesség és szakismeret: alkalmilag szobai foglalkoztatás, de még inkább táborigény mőszaki munka, hídépítés, táborigény for-

télyok, művészi önkifejezés révén, ami mind arra irányul, hogy jó szakembert neveljen.

Mások szolgálata: a gyakorló vallásosság mindennapi életbe való átültetése a napi jótett révén, amely a legjelentéktelenebb apróságoktól a közösségi szolgálatig, elsősegélyig és életmentésig terjedhet.

Ennek a négy ágazatnak részleteit a 28-29. oldalon közölt táblázat, leírását pedig e könyv második része adja meg.

Cserkésztevékenységek

A „cserkészet” kifejezés az őserdők lakóinak, felfedezőinek, vadászoknak, tengerészeknek repülőknak, úttörőknek és a természet ölén élő embereknek munkáját és jellemző tulajdonságait jelöli.

Amikor ezeknek elemeivel megismertetjük a fiúkat, a játékok és gyakorlatok olyan rendszerét nyújtjuk nekik, amely megfelel vágyaiknak és hajlamaiknak és egyidejűleg neveli is őket.

A fiú szemével nézve a cserkészet testvéri bandákba szervezi őt, ami természetes szervezet számára, akár játékokra akár csínytevésre akár pusztán időtöltésre; csinos ruhát és felszerelést ad neki, megragadja képzeletét és romantikus hajlamait, és tevékenyen foglalkoztatja őt a szabadban.

A szülő szemével nézve a cserkészet testi egészséget és fejlődést nyújt, energikus, találékony és ügyes embert nevel; fegyelmet, bátorságot, lovagiasságot és hazaszeretetet olt a fiúba, egyszóval „jellemessé” nevel, ami minden másnál fontosabb ahhoz, hogy a fiú megállja a helyét az életben.

A cserkészképzés minden fiút vonz, tartozzék magasabb vagy alacsonyabb társadalmi osztályhoz, legyen gazdag vagy szegény – sőt a testileg fogyatékos, süketet, némát és vakot is. Felkelti bennük a vágyat a tanulásra. A cserkészet alapelve az, hogy a fiú szándékát vizsgálja, és a fiút arra bátorítja, hogy magát nevelje, ahelyett, hogy mások nevelnék.

Az első- és másodosztályú próba letétele után a cserkészzet jó lökést ad a tulajdonképpeni szakismeretek megszerzéséhez a hobbikban és ezermesterkedésben letehető különpróbái révén, hogy bizonyítsák képességeiket úszásban, tábori munkában, főzésben, erdei életben és más férfias ügyességekben. Azért nyújtunk ilyen sokfélélt elemi fokon, hogy minden típusú fiú próbára tehesse ügyességét a legkülönbélebb területeken, s a jószemű cserkészvezető igen hamar tisztába jöhet minden fiú egyéni hajlamával, s ennek megfelelően bátoríthatja. És ez a legjobb útja az egyéniség fejlesztésének, és annak, hogy a fiú eredményes pályára lépjen.

Ezen kívül tápláljuk a fiú felelősségérzetét saját testi fejlődése és egészsége iránt; és bízunk becsületességében, és elvárjuk tőle, hogy valakinek minden nap jót tegyen.

Ahol a cserkészvezető maga is egy kicsit fiú, és képes mindent a fiú szemével látni, új és változatos munkaterületet tud kitalálni számára, ha találékony, hogy kielégítse újdonság iránti vágyát. Figyeld csak a színházat. Ha észreveszik, hogy a darab nem tetszik a közönségnek, nem erőltetik tovább abban a reményben, hogy később majd megtetszik: leveszik a műsorról, és valami új attrakciót vesznek elő.

A fiúk piszkos kacsausztatóban is tudnak kalandot látni, és ha a cserkészvezető fiús lelkületű, ő is úgy látja. Nem kell hozzá nagy kiadás vagy felszerelés, hogy új ötleteket dobjunk be, hiszen gyakran maguk a fiúk segítenek javaslataikkal.

Másik módja, hogy a fiúknak vonzó foglalatosságot találjunk ki, ha a cserkészvezető nem a fejét töri, hanem a fülét nyitja ki.

Ha a háborúban a felderítő éjnek évadján adatokat akar szerezni az ellenség mozdulatairól elsősorban fülét használja. Ugyanígy, amikor a cserkészvezető sötétben tapogatódik fiai hajlamát vagy természetét kutatva, jószereivel csak fülelnie kell.

Hallgatva pillanthat be a fiúk jellemébe, és találhatja meg, miként csigázhatja fel érdeklődésüket.

Hasonló az eset az őrsvezetői tanács vitáin s a tábortúzi beszélgetéseknél. Ha fő foglalkozásoddá teszed a hallgatást és figyelést, sokkal többet tudhatsz meg fiaidról, mint amennyit ők tőled, ha te beszélnél.

Így tehát a szülők meglátogatásánál se annyira arra törekedj, hogy meggyőzd őket a cserkészlet értékéről, mint inkább arra, hogy kiszedd belőlük, mi az elképzelésük fiuk neveléséről, és mit várnak a cserkészettől, vagy milyen kifogásuk van ellene.

Általában, ha ötlet híján vagy, ne állítsd neki őket olyasminnek, amiről csak te hiszed, hogy kedvük van hozzá, hanem füllel és kérdőszóval tudakold meg, mihez volna nekik leginkább kedvük, és majd meglátod, mire mehetsz vele – azaz, hogy jó hatással lesz-e rájuk.

Ahol a csapatban vidám kacagás járja, és ahol a csapat élvezi a versenyeken aratott sikert és az új meg új kalandok friss izgalmát, ott aligha fog bárkit is elűzni az unalom.

A cserkészszellem

Az alap: mozgalmunk szelleme, s ezt a szellemet az erdei élet és a természetismeret romantikája szabadítja fel.

Akad-e olyan fiú vagy akár felnőtt férfi még ebben az anyagi korban is, akit ne hívna a vadon és a szabad út szava?

Meglehet, hogy ez primitív ösztön – de akárhogy is van, itt van. Ezzel a kulccsal hatalmas kaput nyithatunk ki, ha másért nem, hát azért, hogy friss levegőt és napfényt engedjünk azok életébe, akiket egyébként szürkeség venne körül.

Általában azonban ennek nagyobb hatása is lehet.

A vadon hősei, az úttörők és felfedezőik, a tenger vándorai, a felhők lovagjai úgy hatnak a fiúkra, mint a hamelni patkányfogó*.

* A hamelni patkányfogó mondabeli alak, aki bűvös sípjával 130 gyereket csalt el Hameln városából. I. J.

Ha ők járnak az élen, a fiúk követik őket, és úgy fognak táncolni, ahogyan füttyülik nekik a férfiasság és barátság, a kaland és nagyratörés, a teljesítmény és szakértelem, a másokért vállalt vidám önfeláldozás dalát.

Ez való a fiúknak, ebben van fantázia.

Nézd csak azt a gyereket az utcán, milyen messze réved a tekintete! Vajon prérin vagy a tenger szürke hullámain jár képzeletben? Annyi biztos, nem itt. Én aztán tudom!

Sosem láttál még vágató bölényt a Kensington-parkban? Vagy sziúsátrakból magasra szálló füstöt az Albert-emplékmű árnyékában? Mert én láttam már, jó pár évvel ezelőtt*.

A cserkészlet révén a fiúnak már módjában áll, hogy, az erdőlakók nagy testvériségének tagjaként, hátára vegye a vadnyugat úttörőinek felszerelését. Nyomot követhet, jeladást gyakorolhat, tüzet rakhat, kunyhót építhet, s megfőzheti kajáját. Sok mindenbe belekóstolhat az erdei és tábori munka során.

Csapata a fiú természetes bandája, amelynek élén saját fiúvezetője áll.

Lehet egy a csordából, de megmarad egyénisége. A szabadban megismeri az élet örömet.

És aztán ott a dolog lelki oldala.

Az erdőben portyázva ez a kis lélek kortyonként issza magába a természet szépségét, s így nő fel, így nyílik ki a szeme. A szabadban való élet pedig par excellence iskolája a megfigyelésnek és annak, hogy észrevegye a bámulatos világegyetem csodáit.

Ez nyitja meg értelmét a napról napra elé táruló szépség megbecsülésére. Ez döbrenti rá a városi suhancot, hogy a város kéményein túl csillagok vannak az égen, és hogy a mozi fölött, magasan, az alkony felhői ragyognak dicsőségükben.

A természet tanulmányozása harmonikus egységbe vonja a végtelent, a történelmit és a mikroszkopikust, a Nagy Teremtő

* A Kensington-park és az Albert-emplékmű Londonban található. Bi-Pi itt arra céloz, hogy a fiú fantáziája a nagyvárost is kalandokkal népesíti be. I. J.

művének e részeit. És ebben a nemiség és a szaporodás tiszteletre méltó szerepet játszik.

A cserkészlet az az eszköz, amellyel a leghamisíthatatlanabb hulangánt is elvezethetjük a magasabb rendű gondolkodáshoz és az Istenben való hit elemeihez, és a mindennapi jótett cserkészkötelezettsége révén, megveti az Isten és az embertárs iránti kötelesség teljesítésének alapját, amelyre a szülő vagy a lelkipásztor tovább építheti azt a hitet, amelyet szükségesnek tart.

“Öltöztess bár katonának, cowboynak vagy béresnek,
Idomítsd bár, míg úgy nem fest, mint egy gróf,
Ettől még nem remélheted, hogy ha lábára lépnek,
Hőshöz, szenthez illő lesz majd, amit mond.”

A belbecs, a szellem a fontos, nem a külcsín.

Ez a belbecs pedig minden fiúban megvolt már, amikor megismerted, csak meg kell benne látni, és napfényre kell hozni.

A cserkészfogadalom, hogy becsületére teljesíti kötelességeit, amennyiben rajta múlik, és a cserkész törvény, ami fegyelmező erőnk, és ez száz közül kilencvenkilenc esetben beválik. A fiút nem a NE TEDD, hanem a TEDD kormányozza. A cserkész törvényt is úgy szerkesztettük, hogy inkább irányelv, mit hogyan tegyen, mint hibáit elfojtó eszköz. Csupán megállapítja, mi illik, és mit várunk el a cserkészettől.

Az őrsi rendszer

Az őrsi rendszer az a lényeges jellemvonás, amely a cserkésznevelést minden más szervezettől megkülönbözteti, és ha megfelelőképpen alkalmazzák, feltétlenül sikerre is vezet. Ellenállhatatlan!

Hat-nyolc fiú őrsi egységbe fogása és felelős vezető alatti, külön egységként való nevelése a jó csapat titka.

A cserkészletben mindig az őr az alapegység, akár munkáról, akár játékról, akár fegyelmezésről, vagy kötelességteljesítésről van szó.

A jellemnevelés felbecsülhetetlen fogása az, hogy felelőséget rak az egyénre. Ezt azonnal elérjük, mihamarabb kijelölünk egy őrsvezetőt az őrse felelős vezetőjének. Rajta áll hogy őrse minden egyes tagját összeszedje, és képességeiket kifejlessze. Ez súlyos feladatnak tűnik, de a gyakorlatban beválik.

Az őrsek közt folyó versengés és versenyzés révén azután olyan őrsi szellemet alakítasz ki, amely kivált azért kielégítő, mert javítja a fiúk hangulatát, és minden tekintetben emeli az eredményes munka színvonalát. Az őrse minden egyes tagja tudatában van annak, hogy ő maga felelős tényező, és, hogy csoportjának becsülete bizonyos mértékig azon múlik, mennyire képes betartani a játékszabályokat.

Őrsvezetői tanács – becsületbírótság*

Az őrsvezetői tanács és a becsületbírótság fontos alkotórésze az őrsi rendszernek. Mindkettő állandó bizottság, amely a cserkészvezető irányításával a csapatnak mind adminisztratív, mind fegyelmi ügyeit intézi. Növeli tagjaiban az önbecsülést, neveli a felelősségérzettel és tekintélytisztelettel párosult szabadságeszményt, és megadja az ügyintézésben azt a gyakorlatot, amely a fiúnak, mint jövőbeli állampolgárnak, egyénileg és kollektíve felbecsülhetetlen értékű.

Az őrsvezetői tanács intézi a csapat folyó ügyeit és az olyan ügyeket, mint pl. csapatünnepély, sportverseny. Sokszor ajánlatos ebbe a tanácsba bevonni a helyettes őrsvezetőket is, mert így nemcsak segíthetnek, hanem alkalmat is kapnak, hogy a bizottsági munkában tapasztalatra és gyakorlatra tegyenek szert. A becsületbírótság tagjai viszont kizárólag őrsvezetők. A becsületbírótság – mint neve is mutatja – kivételes feladattal van megbízva: fegyelmi kérdésekkel és előléptetéssel foglalkozik.

* Az amerikai cserkészzetben a „becsületbírótság” ítéli oda a különpróbajelvényt és a próbajelvényt.

Az őrsi rendszer értéke

Fontos, hogy a cserkészvezető tudatában legyen annak a különleges értéknek, amit az őrsi rendszer jelent. Ez a legjobb biztosítéka a csapat életerejének és sikerének. Sok apró, rutin munkát vesz le a cserkészvezető válláról.

Mindenekelőtt és mindenek fölött azonban az őr az egyén jellemének iskolája. Az őrsvezetőnek alkalmat ad rá, hogy a felelősségvállalásban és a vezetésben gyakorlatot szerezzen. A cserkészeknek pedig módot nyújt, hogy magukat a közösség érdekében alárendeljék, hogy megtanulhassák az együttműködés és bajtársiasság csapatszelleméből fakadó önmegtartóztatás és önfegyelem elemeit.

De hogy ez a rendszer valóban első osztályú eredményt adjon, teljesen szabad kezét kell adnod a fiúvezetőknek – ha csak részleges felelősséget adsz, részleges lesz az eredményed is. A fő cél nem is annyira az, hogy a cserkészvezető dolgát könnyítsük, hanem az, hogy a fiúra felelősség háruljon, mert ez minden másnál alkalmasabb módja a jellemnevelésnek.

Az a cserkészvezető, aki eredményt szeretne elérni, ne csak tanulmányozza, hogy mit írtak az őrsi rendszerről és módszereiről, hanem valósítsa is meg a gyakorlatban az olvasottakat. A cselekvés a fontos, és őrsvezetői és cserkészei csak állandó próbálkozással gyűjthetnek tapasztalatot. Minél többet bíz rájuk, annál többet fognak felmutatni, annál erősebbek és jellemesebbek lesznek.

A cserkészruha

Nem egyszer mondtam már: „Nekem teljesen egyre megy, hord-e a cserkész egyenruhát, vagy sem, amíg szívvel-lélekkel végzi munkáját, és éli a cserkésztörvényt”. Az igazság azonban az, hogy alig akad cserkész, aki ne viselné az egyenruhát, ha meg tudja venni.

A cserkészszellem ösztökéli erre.

Ugyanez a szabály érvényes természetesen azokra is, akik irányítják a mozgalmat: a cserkészvezetőkre és vezetőisztekre; senki nem kötelezi őket, hogy egyenruhát hordjanak, ha nincs hozzá kedvük. Helyzetüknél fogva azonban inkább másra, semmint magukra kell gondolniuk.

Ami engem illet, én cserkészruhát öltök akkor is, ha csak egy őröt látogatok meg, mert biztos vagyok benne: javítja a fiúk hangulatát. Többre becsülik a cserkészruhát, ha látják, hogy felnőtt férfi sem átallja viselni; többre tartják magukat is, ha látják, hogy olyan felnőttek veszik őket komolyan, akik szintén fontosnak tartják, hogy velük egy testvéri közösségbe tartozzanak.

A csinos és a részletekben is szabályos egyenruha talán jelentéktelen dolognak tűnik, de nagy szerepe van az önbecsülés kifejlesztésében, és nagyon sokat jelent a mozgalom hírneve szempontjából, mert a kívülállók abból ítélnek, amit látnak.

Ez főleg példaadás kérdése. Mutass nekem egy lompos csapatot, és játszva „kisherlockholmeskodom”, hogy lompos a vezetője. Gondolj erre, amikor felpróbálsz az egyenruhád, vagy hetykén félrecsapod a kalapod.

Te vagy fiaid mintaképe, és eleganciád rajtuk fog tükröződni.

A cserkészvezető osztályrésze

A cserkészlet alapelvei mind a helyes irányba mutatnak. Alkalmazásuk sikere a cserkészvezetőn múlik – azon, hogyan teszi. Most az a szándékom, hogy e kérdésben legyek segítségére először azzal, hogy bemutatom a cserkésznevelés célját, másodszor, hogy e neveléshez módszereket javaslok.

Valószínűleg sok cserkészvezető szeretné, hogy aprólékosan térjek ki minden részletre. De ez valójában lehetetlen, mert ami jó az egyik csapatnak és egy bizonyos fiúnál egy bizonyos helyen, már nem jó néhány kilométerrel odébb, még kevésbé szerte a világon, egészen eltérő viszonyok között. Lehet azonban néhány általános javaslatot tenni, s alkalmazásuk során a cser-

készvezetők sokkal jobban meg tudják ítélni, melyek azok a részletkérdések, amelyek csapatuknál a legvalószínűbben sikerre vezetnek.

Mielőtt azonban részletekbe bocsátkoznék, hadd ismétljem még egyszer: ne rémülj meg a feladat vélt nagyságától. Ez a félelem eltűnik, ha egyszer világosan látod a célt. Csak azt kell szem előtt tartanod, s a célhoz szabnod a részleteket.

Fogadjuk el a következő alapelvet: „Nem sokat számít, hogy valóban elérjük-e legmagasztosabb eszményeinket, amíg ezek valóban magasztosak”.

Hébe-hóba annyira feltornyosulhatnak a nehézségek, hogy szinte eltakarhatják a ragyogó lehetőségeket. Megnyugtató azonban arra gondolnunk, hogy messziről rendszerint mértéken felülieknek tűnnek, de összezsugorodnak, amint közeledünk feléjük. Vigasztalódj az öreg néger versikéjével:

Nézz csak végig a sín páron,
Megérted, hogy csak a szám tatom,
S vakarom kobakom: a vonat hogy megy
Ott messzire, merre a két sín – egy?

Biztos felszáll, mer' a gépésze
Nem fél, hogy az élete elvész-e.
De menj közelebb, s magad is látod,
Hogy két sín az, mit szemed lát ott.

A jövő is ilyen: asz 'iszed, szűk út,
S hogy ott hely fél öszvérnek sem jut.
Közelebb aztán kiderül: nem fél,
De akár tucat öszvér is jól elfér.

(Saturday Morning Post)

II. rész

A CSERKÉSZ ÚTJA A JÓ ÁLLAMPOLGÁRSÁG FELÉ

1. A jellem
2. Az egészség és erő
3. Kézügyesség és szakismeret
4. Mások szolgálata

EGY NEMZET nem annyira fegyverei erejének köszönheti boldogulását, mint inkább polgárai jellemének

„Az életben való boldoguláshoz a jellem fontosabb, mint az iskolázottság.”

Ezért a jellem elsőrangú érték mind a nemzet, mind az egyén számára. De ha a jellem dönti el a férfi boldogulását, addig kell kifejleszteni, míg az élet útján el nem indul; amíg fiú, amíg fogékony. A jellemet nem lehet belevetni a fiúba. Csírájában már megvan benne, csak ki kell belőle bányászni, és ki kell fejleszteni. Hogyan?

A jellem nagy általánosságban a környezet eredője. Végy például két kisfiút, mondjuk ikreket. Tanítsd mindkettőt az iskolában ugyanarra, de iskolán kívül helyezd őket gyökeresen más környezetbe, más pajtások közé és más otthonba. Éljen az egyik szerető, megértő édesanya mellett, tiszta és becsületes játszótársak között, ahol becsületére van bízva, hogy az együttélés szabályait kövesse, s i.t. A másik viszont lustálkodjék piszkos lakásban, mocskos szájú, enyves kezű, civakodó cimborák közt. Vajon ugyanolyan nemes jellemmé fejlődik-e, mint ikertestvére?

Naponta ezerszámra vesznek el fiúk, mert hagyják, hogy jellemtelenekké, s ezért haszontalan naplopókká váljanak, akik maguknak szenvedést, a nemzetnek pedig szégyent és veszedelmet jelentenek.

Meg lehetne őket menteni, ha megfelelő környezetet és társaságot lehetne teremteni számukra életüknek fogékony szakaszában. És ezerszámra vannak mások, akiket talán nem lehet

ilyen alacsony színvonalra helyezni (mert akadnak tékozló fiúk minden társadalmi osztályban), akikből még derekabb, hazájuknak még értékesebb és magukkal még elégedettebb emberek válhatnának, ha kellő időben meg lehetne győzni őket, hogy törődjenek jellemükkel.

Ez a cserkészfiú kiképzésének legfontosabb feladata – a nevelés. Figyelj jól. Nem az oktatás, hanem a nevelés, vagyis rákapadni a fiút arra, hogy magának tanulja meg, a maga kedvére mindazt, amire jelleme kialakításához szüksége van.

Egy érv, miért ne legyenek 32-nél többen egy csapatban

A csapat létszáma lehetőleg ne haladja meg a harmincketőt. Azért ajánlom ezt a számot, mert amikor magam is fiúkkal foglalkoztam, úgy találtam, hogy kb. tizenhat volt az a szám, amennyivel elbírtam – hogy megismerhessem és fejleszthessem minden egyes fiú jellemét. Megengedem, hogy mások kétszer annyira képesek, mint én, innen a harminckettő.

Beszélnék 60, sőt 100 főből álló, kitűnő csapatokról is, s a vezetőik azt állítják, hogy fiaik éppen olyan jól képzettek, mint kisebb csapatokban. Csodálattal adózom (csodálaton itt meghökkenést értve), de nem hiszek nekik.

„Miért bíbelődjünk az egyéni kiképzéssel?” – kérdezik ezek a vezetők. Mert ez az egyetlen útja, hogy nevelhess. Oktatni akárhány fiút lehet, akár ezret is egyszerre, ha erős a hangod, és vonzó fegyelmezési eszközeid vannak. De ez nem kiképzés, nem nevelés.

Egyedül a nevelés az, ami számít a jellem, az ember kialakításában.

Ha helyes módszerrel beleplántáljuk az egyénbe a tökéletesedés iránti vágyat, ez lelki alkatának és képességeinek legmegfelelőbb kelti föl aktivitását.

Semmi értelme a cserkésztvényt prédikálni, vagy napi-parancsként kiadni egy sereg fiúnak; minden agy a maga módján akarja kifejtetni, és törekszik megvalósítani.

Ezen a ponton jut szóhoz a cserkészvezető személyisége és tehetsége.

Gondoljunk hát át néhány erkölcsi és értelmi tulajdonságot, ami jellemformáló, s aztán vizsgáljuk meg, milyen módon nyeri meg a cserkészvezető a fiút, hogy ezeket, a cserkészretében, magában kifejlessze.

Lovagiasság és korrektség

A középkori lovagok kódexe az úriember viselkedésének alapja mióta, úgy Krisztus után 500 körül, Artúr király megalkotta a Kerek Asztal lovagjainak törvényeit.

A lovagkor romantikája minden fiút vonz, és hat erkölcsi érzékére. A lovagi kódex becsületességet, önfegyelmet, udvariaságot, bátorságot, önzetlen kötelességérzetet és szolgálatot, és a vallás követését tartalmazta.

Ezeket a törvényeket VII. Henrik idejében a következőképpen szövegezték meg:

1. A lovagok az éjszakai pihenő kivételével soha nem tehettek le fegyverzetüket.
2. Keresniök kellett a kalandot, hogy „hírvirágot szedhesenek gyöngyös koszorúba”.
3. Védelmezniök kellett a szegényt és gyöngét
4. Segítséget kellett adniok annak, aki igaz harcban bajba jutva segítségüket kérte.
5. Meg nem sérthették egymást.
6. Harcolniok kellett hazájuk védelméért és jólétéért.
7. Nem a haszonért, hanem a becsületért kellett munkálkodniok.
8. Ígéreteiket soha semmi okból meg nem szeghették.
9. Föl kellett áldozniok magukat hazájuk becsületéért.
10. Inkább kellett választaniok a becsületes halált, mint a becstelen meghátrálást.

A lovagi eszmények és a korrektség eszménye minden másnál alkalmasabb arra, hogy a fiúk magukba plántálják őket, és kifejlésszék azt a szilárd igazságérzetet, amelynek jellemük részévé kell válnia, ha igazán jó állampolgárokká akarnak válni.

Azt a képességet, hogy a dolgokat a másik ember szemével is tudják látni, a szabadtéri játék fejleszti, ahol fontos a korrektség, legyen az pl. a „zászlórablás” vagy a „futár”. Játék közben a legszigorúbban le kell tartani a szabályokat, ami önmérsékletet és kiegyensúlyozottságot követel a játékosoktól, s végül úgy illik, hogy a győztes sajnálatát fejezze ki a vesztesnek, és az ellenfél legyen az első, aki üdvözli a győztest, és gratulál neki.

Ezt addig kell gyakorolni, míg szokássá nem válik.

A korrektségre való nevelés másik értékes segédeszköze, ha vitát rendezünk olyan kérdésekről, amelyek érdeklik a fiúkat, és alkalmat adnak nekik, hogy a kérdés mellett vagy ellene érveljenek. Mindezt azért, hogy rájöjjenek: minden lényeges kérdésnek két oldala van, és nem szabad senkinek az ékesszólásától elkápráztatniok magukat, míg meg nem hallgatták a másik fél véleményét is a tárgyról, s hogy mindkét fél érveit mérlegelniök kell, mielőtt döntenének, ki mellé állnak.

Ennek gyakorlati módja nem az, hogy kézfelemeléssel szavaznak, mert a habozó vagy figyelmetlen fiú ilyenkor a többség mellé áll. Mindenki írja egy kis cédulára, hogy „igen” vagy „nem”, s ezt adja át. Ez biztosítja, hogy a kérdés mindkét oldalának kellő mérlegelése után fog dönteni.

Ugyanígy a komolyan és az igazi esküdtszékit utánzóan rendezett játéktárgyalás vagy döntőbíráskodás is nagyon értékes lehet, hogy a fiúk megtanulják az igazságosságot és korrektséget, amelletts kis ízelítőt ad, milyen állampolgári kötelességek is várnak rájuk, ha majd esküdtek vagy tanúk lesznek. A csapat becsületbírósa további lépés ebben az irányban, s mivel a fiúknak, mint a bíróság tagjainak a vállát itt igazi felelősség terheli, még jobban megértik milyen komolyan kell venniök állásfoglalásukat, és arra ösztönzi őket, hogy gondosan latolgassák az igazságos döntést, miután mindkét fél érveit meghallgatták.

Az a cserkészvezető tehát, aki leleményességét a korrektségnek, az önzetlenségnek és a másokkal szembeni kötelesség tudatának kifejtésére használja fel, bőségesen talál alkalmat akár a szobában, akár szabadban, hogy nevelje cserkészeit. Mindazon kérdések között, amelyekkel foglalkozunk, szerintem ez az egyik legfontosabb az autonóm állampolgár kialakításához, bár attól félek, hogy csak nagyon vázlatosan tudtam érinteni.

Fegyelmezettség

Hogy egy nép boldoguljon, fegyelmezettnak kell lennie, a tömeg pedig csak akkor lesz fegyelmezett, ha egyénei fegyelmeztettek. Fegyelmen a tekintélynek és a kötelességtudásból eredő egyéb parancsoknak való engedelmisséget értek.

Az ilyen fegyelmet nem érhetjük el erőszakos rendszabályokkal, hanem csak ösztönzéssel, azzal, hogy a fiút önfegyelemre neveljük, és arra, hogy más javáért feláldozza önmagát és önző kedvteléseit. Ez a nevelés akkor a leghatékonyabb, ha példát mutatunk, ha felelősséggel ruházzuk fel, és ha elvárjuk tőle, hogy nagyon megbízható legyen.

A felelősséget elsősorban az őrsi rendszer közvetíti azáltal, hogy az őrsvezető felelős mindazért, amit a fiúk csinálnak.

Sir Henry Knyvett már 1596-ban figyelmeztette Erzsébet királynőt, hogy annak az államnak, amely elhanyagolja ifjúságának nevelését és fegyelmezését, nemcsak pocsék katonái és tengerészei lesznek, hanem, ami sokkal nagyobb baj, éppolyan pocsék állampolgárai is, vagy, hogy szavait idézzük: „Az igazi fegyelem hiányában a fejedelem és az állam ideje és vagyona reménytelenül és könnyelműen elherdálódik.”

A gyereket nem azzal neveljük fegyelemre, ha rossz szókásáért büntetjük, hanem, ha jobb időtöltést találunk neki, ami leköti figyelmét, és ez apródonként elfeledteti vele a rosszat, s le szoktatja róla.

A cserkészvezető követelje meg a fegyelmet és a pontos, gyors engedelmisséget az apró részletekig. A fiúk csak akkor

hancúrozzanak, ha engedélyt adsz rá – de időről időre adj is nekik.

Becsületesség

A cserkésztvörvény az az alap, amelyen az egész cserkésznevelés nyugszik.

Pontjait teljesen ki kell fejteni a fiúknak, és gyakorlati, egyszerű példákkal kell érthetővé tenni, miként alkalmazzák mindennapi életükben.

Nincs jobb tanító, mint a példamutatás. Ha a cserkészvezető minden tetteben a cserkésztvörvény szerint jár el, a fiúk is hamarosan követni fogják.

Ez a példaadás még hatásosabb, ha a cserkészvezető maga is leteszi a fogadalmat mint cserkészei.

Az első tvörvény, „A cserkész becsületében bízni kell” (a cserkész megbízható), az a pont, amelytől a cserkész egész ezután magatartása és fegyelmezettsége függ. A cserkésztől elvárjuk, hogy egyenes legyen. Ezt tehát a cserkészvezető még fogadalomtétel előtt, első lépésként, nagyon gondosan magyarázza el fiainak.

A cserkészavatást szándékosan tesszük szertartásossá, minthogy egy kis rítus, ha szigorú ünnepélyesség folyik hat a fiúra; és az alkalom igen fontos voltát tekintve csak helyeselhetjük, hogy a lehető legerősebb benyomást tegye rá. Azután nagyon is szükséges, hogy cserkész időközönként felfrissítse tvörvénytudását. A fiúk hajlamosak a felejtésre, ezért nem szabad megengedni, hogy az a fiú, aki ünnepélyesen megígérte, hogy teljesíti a cserkésztvörvényt, ne tudja bármikor, mit mond a tvörvény.

Ha a cserkész egyszer megértette, mit jelent a becsület, és felavatásával becsületére bízta, hogy betartsa a tvörvényt, a cserkészvezetőnek teljes bizalommal kell lennie iránta minden dolgában. Viselkedéssel meg kell mutatnod, hogy felelősségtudó lénynek tartod. Adj neki valami megbízatást, legyen az ideiglenes vagy állandó, és várd el tőle, hogy feladatát hűségesen lássa el.

Ne kémkedj utána, hogyan teszi. Hadd végezze a maga módján, hadd lőjön bakot, ha éppen úgy fordul, de mindenképp hagyd dolgozni, és bízz benne, hogy legjobb tehetsége szerint teszi. Mindig a bizalom legyen erkölcsi nevelésünk alapja.

Felelősségteljes feladatok kiosztása a titka a fiúkkal végzett munka sikerének, kivált a legzabolátlanabb, a legnehezebben kezelhető fiúknál.

Az őrsi rendszernek éppen az a célja, hogy minél több fiúnak adjon igazi felelősséggel járó feladatot, hogy jellemük kifejlődhessen. Ha a cserkészvezető igazi hatáskört ad őrsvezetőjének, sokat vár tőle, és szabad kezet enged neki munkájában, többet tesz a fiú jellemének fejlődéséért, mint amennyit bármilyen iskolai oktatás valaha is tehetne.

Önbizalom

A fiú igazában nem is fogja föl addig a cserkész kiképzés teljes értékét, míg le nem teszi az első osztályú próbát. Az első osztályú cserkész próbájának anyagát úgy állították össze, hogy az a fiú, aki bebizonyította, hogy elérte ezt a fokot, joggal tekinthető úgy, hogy a jó, férfias állampolgárt jellemző ismérvek alapjait elsajátította.

Amint a fiú rájön, hogy már nem újonc, hanem felelős és megbízható személyiség, aki képes ügyeit intézni, magabiztossá válik. Remény és ambíció ébred benne.

Észreveszi, hogy különb legény, mint azelőtt, és ezért meg kell hogy erősödjék benne az az önbizalom, ami reményt és bátorságot ad neki az élet megpróbáltatásai között, ami bátorítja, hogy ne engedjen, amíg ki nem harcolta a sikert.

Az elsősegélynyújtás vagy a tűzoltószolgálat vagy a szerkocsi- és hídépítés mind hasznára van kezűgyessége és leleményessége fejlesztésében, minthogy a fiú, a többiekkel összedolgozva, felelős a munka rá eső részéért.

Az úszásnak az a szellemi, erkölcsi és fizikai nevelő értéke, hogy azzal a tudattal tölt el, hogy úrrá lettél a fölött az elem fölött, életet menthetsz, és makkegészségesé válsz.

Amikor a dél-afrikai rendőrség oktatója voltam, szokásom volt, hogy négy-ötszáz kilométerre kiküldtem az embereket párban, hosszú lovaglásra, hogy megtanulják, hogyan gondoskodjanak magukról, és hogy használják a fejüket.

De ha egy kicsit nehezebb fejű legényre akadtam, magában küldtem ki, hogy minden segítség nélkül, maga találja meg az utat, maga gondoskodjék élelemről magának és lovának, segítség nélkül készítse el a jelentését. Ez volt a legjobb módja az önbizalom és önálló gondolkozás kifejlesztésének, és ez az az elv, amelyet legjobb meggyőződésem szerint ajánlok a cserkészvezetőn is cserkészei neveléséhez.

Minden iskola között a tábor a legjobb a kívánatos jellembeli tulajdonságok kifejlesztésére. A környezet egészséges, a fiúk felajzottak és lelkesek, körös-körül az élet minden érdekessége a cserkészvezető pedig állandóan kézben tarthatja őket, éjjel és nappal. A táborban találja meg a vezető a legjobb alkalmat rá, hogy minden fia egyéni tulajdonságait megfigyelje és megismerje majd fejlődésüket a szükséges irányba terelje; a fiúk pedig a jellemformáló tulajdonságokat a tábori élet során, alkalmilag sajátítják el, mert a táborban a fegyelmet találékonyságot, ötletességet, önbizalmat, kezűgyességet, erdei és vízi életet, csapatszellemet természetjárást stb. szinte észrevétlenül ihatják magukba a megértő cserkészvezető vidám és rokonszenves irányításával. Egy hét ilyen élet felér hat havi elméleti oktatással az otthonban, bármilyen értékes legyen is az.

Ezért nagyon ajánlatos, hogy azok a vezetők, akiknek nincs elég tapasztalatuk e téren, alaposan tanulmányozzák a tábori élet különféle oldalait.

Örülünk az életnek

Miért tekinthetjük a természetjárást a cserkészlet kulcstevékenységének?

Ez az a kérdés, amelyik megkülönbözteti a cserkészletet a szokásos fiúegyesületektől.

Könnyű válaszolni rá: „Nemcsak arra akarjuk megtanítani fiainkat, hogyan éljenek meg, hanem arra is, hogyan éljenek” – azaz hogyan élvezzék, magasabb értelemben, az életet.

A természetjárás, mint arról már talán túlságosan is gyakran beszéltem, a legalkalmasabb eszköz, hogy kitérítse a fiúk értelmét és gondolkodását, egyúttal pedig, ha csak vezetőjük meg nem feledkezik róla, megtanítja őket a természet, következésképpen a művészet szépségeinek értékelésére, és így rávezeti őket az élet magasabb rendű élvezetére.

Azon túl, hogy a Teremtőt csodálatos művén keresztül megismerik, ez az életöröm a vallásosság konkrét alapja, ha összekötjük az Ő akaratának mások szolgálatában való tevékeny végrehajtásával.

Pár éve egy röviddel azelőtt megboldogult barátom szobájában, elárvult pipája és dohányzacskója mellett, Richard Jefferies Mező és sövény című könyvét találtam a következő részletnél kinyitva: „Az erkölcsi jó fogalma nem egészen kielégítő. A jelenleg általunk ismeretes legmagasabb formája a tiszta önzetlenség, az a jó cselekedet, amelyért sem most, sem később nem várunk jutalmat, és nem valamilyen képzelet alkotta terv teljesítésére hajtunk végre. Ez a legjobb, amiről tudomásunk van, de milyen kevés ez! Olyan kiutat kellene találnunk, ami szívünk legbensőbb vágyait sokkal jobban kielégíti, mint a lemondás bármilyen formája. Olyasvalaminek kell lennie, ami összhangban van a szép és az eszményi megragadásával. Az egyéni erény nem elég. Nem tudom ugyan megmondani, mi ez az ideális jó, de az az érzésem, hogy valamiképpen szoros kapcsolatban van a Természet eszményi szépségével.”

Más szóval: a boldogság a belső öntudat és külső érzék együttes műve. Akkor érjük el, ha lelkiismeretünk és érzékeink

egyaránt megkapják a magukét. Ha a fent idézett meghatározás igaz, az ellenkezője legalább annyira igaz, ti., hogy a szépség felismerése önmagában nem jelenthet boldogságot, ha lelkiismeretünk nem nyugodt. Ha tehát azt akarjuk, hogy fiaink boldogságot találjanak az életben, rá kell szoktatnunk őket, hogy embertársakkal jót tegyenek, és ezen felül lássák meg a szépet a természetben.

Ez utóbbihoz a legrövidebb út a természet megismerése, ahol

„... könyvünk a rohanó patak,
kövek beszélnek, s jóra oktat minden.”

A fiúk nagy tömegének még nem nyílt fel ehhez a szeme, és a cserkészvezetőre vár az az öröm, hogy ezt a fontos operációt végrehajtsa.

Mihelyt az erdei élet vágya motoszkálni kezd a fiú fejében, magától kialakul a megfigyelés, emlékezés és következtetés képessége, és jelleme részévé válik. Megmaradnak, bármilyen foglalkozást választ később.

Amint a természet csodái kitárulkoznak a fiatal értelem előtt, ugyanúgy szépségeit is fel lehet fedezni számára, és apránként megismertetni vele. Ha felébredt az érzék a szépség iránt, ez ugyanúgy magától továbbfejlődik, mint a megfigyelőképesség, és a legszürkébb környezetbe is örömet lop.

Ha szabad ismét eltérnem a tárgytól, sötét, zord, ködös nap volt a nagy, komor birminghami pályaudvaron. Piszkos munkások és az utazástól mocskos katonák tömegében tolongtunk. De amint átvergődtünk a tömegen, elindultam, körülnéztem, majd továbbmentem, megint körülnéztem, s végül valami szemet gyönyörködtető látvány tárult elém, mielőtt továbbhaladhattam volna. Kísérőim aligha vették észre, nekem azonban sikerült egy napsugarat találnom ebben a sötét lyukban, ami egész napomba friss örömet lopott. Csak egy barna egyenruhás ápolónő volt, pompás vörös-arany hajjal, kezében nagy csokor sárga és barna krizantémmal. Nem valami rendkívüli, mondhat-

nátok. Tényleg nem, de akinek van szeme a látásra, a legsötétebb homályban is meglátja az ilyen fénysugarat.

Elcsépett közhely, hogy a fiúnak semmi érzéke sincs a szépség és költészet iránt; de emlékezem egy esetre, amikor fiúkkal egy viharos tájképet nézegettünk, amelyről Ruskin azt írta, hogy az egész vihartépte tájon csak egyetlen jele van a békének. Az egyik fiú habozás nélkül arra a kis kék foltra mutatott, ahol a szélfúttá felhőfoszlányok közül kimosolygott a békés ég.

A költészet is úgy hat, hogy bajos volna megmagyarázni és amikor az ifjú lélek a szépség búvkörébe kerül, felébred benne a vágy, hogy valahogyan másképp fejezze ki magát, mint a hétköznapi prózája.

A költészet nem egy remeke persze a prózában található, nagyobb részt azonban ritmus és rím kapcsolódik hozzá. A rím azonban könnyen válik a becsvágyó fiatal költő fő erőfeszítésévé, és így a leghajmeresztőbb fűzfapoézist szabadítod magadra, amikor költészetre bátorítod.

Próbáld elvonni őket a fűzfapoézistől Túláságosan elburjázott.

Magasabb életfelfogás: a tisztelet tudás

A magas életfelfogás magától adódóan az Isten iránti tisztelettel kezdődik, és ezt a legáltalában tisztelet tudásnak nevezhetjük.

Tisztelet tudás Isten, tisztelet tudás felebarátaink és tisztelet tudás magunk, mint Isten szolgálói iránt: ez minden vallás alapja. Az Isten tiszteletének módja felekezetenként és vallásonként más és más. Hogy a fiú milyen valláshoz vagy felekezethez tartozik, azt rendszerint szülei kívánsága dönti el. Erről ők határoznak. A mi feladatunk az, hogy tiszteletben tartsuk óhajukat, és támogassuk törekvésüket hogy a tisztelet tudást a fiúba neveljük, akármilyen hitet vall is.

Mozgalmunkban éppen, mert annyiféle vallás létezik benne, sok nehézség adódhat akörül, hogyan határozzuk meg, mi a

vallási nevelés, ezért jó, ha az Isten iránti tisztelet kifejezésének részletkérdéseiben nagyrészt a helyi szerv dönt. Nincsen azonban semmi akadálya annak, hogy a dolog emberi oldalát megvilágítsuk, hiszen a felebarátaink iránti közvetlen kötelességet a vallás csaknem minden formája magában foglalja.

A cserkészmozgalom vallással kapcsolatban elfogadott és a tanácsunkban közreműködő valamennyi felekezet vezetői által jóváhagyott álláspontja a következő:

„a) Elvárjuk, hogy minden cserkész tagja legyen valamilyen vallásfelekezetnek, s részt vegyen istentiszteletein.

b) Ahol a csapat tagjai egy valláshoz tartoznak, reméljük, hogy a cserkészvezető, a csapat lelkészével vagy más illetékes egyházi szervvel megbeszélve úgy gondoskodik a vallási szertartásokról és hitoktatásról, amint a legjobb.

c) Ahol a csapat tagjai különböző vallásúak, biztatni kell őket, hogy vegyenek részt saját felekezetük istentiszteletén, a táborban pedig legyen a napi ima és a heti istentisztelet a lehető legegyszerűbb s a részvétel önkéntes.”

Ha a cserkészvezető e nyilatkozatot követi, aligha követ el hibát.

Teljesen meg vagyok róla győződve, hogy többféle módja van a vallásosságra való nevelésnek. A megoldás a fiú egyéniségétől és körülményeitől függ, akár „huligán”, akár „mama kedvence”. Az a nevelési módszer, amelyik az egyiknél eredményt hozhat, a másiknál hatástalan maradhat. A vezetőn múlik. legyen az cserkészvezető vagy a csapat lelkésze, hogy a helyes módszert kiválassza.

A hitet „meg lehet kapni”, de nem lehet „megtanulni”. Nem olyan, mint a ruha, amit kívülről magunkra ölthetünk vásárnapi használatra. Lényeges része a fiú jellemének lelki eredmény, nem pedig burok, amit le lehet vetni. Személyiség, belső meggyőződés kérdése, nem pedig oktatásé.

Meglehetősen nagy személyes tapasztalatom alapján, több ezer fiatalemberre visszagondolva, aki kezem alatt megfordult, arra a megállapításra jutottam, hogy korunk embereinek nagyon

nagy hányadát manapság csak nagyon kis mértékben irányítja vallásos meggyőződés.

Ezt az esetek nagy többségében annak kell tulajdonítanunk, hogy a fiút, vallási tanítása során, nem nevelték, hanem oktatták.

Ennek az lett a következménye, hogy a hittanórán vagy a vasárnapi iskolában a legkiválóbbak megértették ugyan, hogy miről van szó, de bár tökéletesen megtanulták a vallás betűit, sok esetben nem férköztek a tanítás lényegéhez; és korlátolt világszemléletű vakbuzgókká váltak, míg a nagy többséget soha nem kapta el a meggyőződés tüze, s miután kikerült az iskolából, közömbösségbe vagy vallástalanságba süllyedt, és nem akadt senki, aki életük kritikus éveiben, 16-24 éves korukban visszatartotta volna őket.

Nem mindenkinek adatott meg, hogy jó hitoktató legyen, és sokszor éppen a legbuzgóbbak követik el a legnagyobb hibákat – még hozzá anélkül, hogy tudatában volnának.

Szerencsére ebben a tekintetben igen sok, kivételesen jól képzett ember akad cserkészvezetőink között, de lehetnek olyanok is, akik kétséget éreznek, s ha valaki így érzi, jól teszi, ha lelkeszt vagy más gyakorlott tanítót kér fel csapatának.

Ami azonban a kérdés gyakorlati oldalát illeti, a cserkészvezető minden esetben rengeteget segíthet a hitoktatónak, éppen úgy, mint ahogy a tanító is segíthet azzal, hogy a táborban és a cserkészotthonban fiaiba neveli mindannak a gyakorlati alkalmazását, amit elméletben az iskolában tanultak.

Felekezeti csapatokban rendszerint működik csapatlelkész, és a cserkészvezető beszélje meg vele a fiúk hitoktatásának minden kérdését. Külön szolgálatot vagy órát is tarthatnák a csapat vallási oktatására. Ezen a cserkész összejövetelen a fiúk imádkoznak, és a cserkész törvény és fogadalom tökéletesebb megtartásán elmélkednek, de ezzel csak kiegészítik a tulajdonképpeni istentiszteletet, nem helyettesítik.

Csapataink legnagyobb része azonban felekezeti, és sorokban különböző felekezeti fiúk találhatók. Ezekben a fiúkat saját lelkesükhöz kell irányítani hitoktatásuk végett.

A külvárosi nyomortanyákon és kevésbé tehető körzetekben dolgozó csapatokban lévő fiúk gyakorlatilag semmilyen váláshoz sem tartoznak, a szüleik édeskeveset vagy egyáltalán semmit sem törődnek velük. Természetes, hogy ezeket másképpen kell kezelni, és náluk más nevelési módszert kell alkalmazni, mint azoknál, akiknél a vallásnak mélyek a gyökerei.

Itt a cserkészlet ismét igen gyakorlatiasan siet a tanító segítségére, és már rendkívül jó eredményeket ért el.

A cserkészlet a következő eszközökkel segít:

- a) a cserkészvezető személyes példája,
- b) a természet tanulmányozása,
- c) a jótett,
- d) az idősebb fiú leköltése.

a) A személyes jó példa. Kétségtelen, hogy a fiúk szemében az a döntő, amit az ember tesz, nem annyira az, amit mond.

Éppen ezért a legnagyobb felelősség a cserkészvezető vállán van, hogy jót tegyen, helyes indítékból, s tetteit ne rejtse véka alá, de ne is parádézzon velük. Az idősebb testvér magatartása hat igazában nem pedig a tanítóé.

b) A természet tanulmányozása. A természet megfigyelése prédikációval ér föl; pl. prédikáció a madarak életében, hogy a toll szerkezete tízezer kilométer távolságban is azonos ugyanannál a fajnál; azonos a költözködés, fészekrakás, a tojás színe, a fiókák növekedése, a róluk való anyai gondoskodást a táplálás, a repülőképesség – mindez emberi beavatkozás nélkül, de a Teremtő törvényei szerint; ez a legszebb prédikáció a fiúnak.

A virágok rendje, a növények sokfélesége, rügyeik, kergük, az állatok, életmódjuk és fajtáik; azután az ég csillagai, kijelölt helyükkel és az űrben megszabott mozgásukkal – ezek adják mindenkinek az első képzetet a Végtelenről és Teremtőjének arról a hatalmas művéről, melyben az ember oly keveset számít. Mindez elbűvöli a fiút, teljes mértékben leköti kutató szellemét és

megfigyelő képességét, és egyenesen vezeti oda, hogy felismerje Isten kezének nyomát a csodák e világában, ha valaki rávezeti.

Nekem minden csoda legnagyobbika, hogy hogyan tudták egyes pedagógusok figyelmen kívül hagyni a nevelésnek ezt a könnyű s csalhatatlan módszerét, és hogyan tudták a magasabb dolgokon való gondolkodás megszerettetésének első lépéseként mindenáron a biblia oktatását erőltetni a nyugtalan, eleven fiúra.

c) A jótett. Ha a cserkészvezető egy kicsit is rajta van, a napi jótett valóságos divattá válik a fiúk között, s ez a legjobb módja, hogy gyakorlatban, s ne csupán elméletben váljanak keresztényé. A fiút természetes ösztöne hajtja a jóra, csak legyen igazi alkalma gyakorolni és a napi jótett alkalmas erre, megteremti lehetőségét, és továbbfejlesztve felkelti a felebarát iránti keresztényi szeretet szellemet.

A jóra való hajlandóságnak ez a megnyilvánulási formája sokkal hatásosabb és sokkal természetesebb is a fiúnak, és nagyobb összhangban áll a cserkész módszerrel, mint a szabályok passzív elfogadása.

d) Az idősebb fiú lekötése. Mihelyt az átlagfiú megtanult az iskolában olvasni, írni és számolni, kidobják a nagyvilágba, mint aki alkalmas és felkészült a munkás, jó állampolgár feladatainak teljesítésére. Amint kikerült az iskolából, kiváló szakiskolák vagy ismétlő iskolák várják, ha van hozzájuk kedve, vagy szülei ragaszkodnak hozzá, hogy látogassa őket a napi munka után. A legkiválóbbak tovább tanulnak, és kipallérozódnak.

De mi történik az átlagos és a rossz tanulóval? Hagyják, hogy lecsússzanak a lejtőn – életüknek éppen abban a szakaszában, amikor legnagyobb szükségük volna rá, hogy folytassák és befejezzék, amire addig tanították őket, testi, szellemi és erkölcsi kialakulásuknak éppen abban a korszakában, amikor eldől, mi lesz belőlük további életükben.

Ezen a ponton tehet a cserkészlet igen sokat a fiatalért, s ezért a fontos célért teszünk meg minden tőlünk telhetőt, hogy megszervezzük az idősebbek cserkészletét, hogy lekössük a fiút,

kapcsolatban maradjunk vele, és hogy a jó és rossz választójánál a legszebb eszményekkel lelkesítsük.

Önbecsülés

Amikor arról szólunk, hogy a tisztelet tudás milyen formáira biztassuk a fiút, nem szabad megfeledkeznünk önmaga tiszteletéről, a legmagasabb értelemben vett önbecsülésről sem.

E felé megint csak a természet megismerése lehet az első lépés. Tanulmányozhatjuk vele a növények vagy madarak vagy a kagyló anatómiáját, és rámutathatunk, hogy ez a Teremtő csodálatos műve. Aztán hasonlóképpen vizsgálhatjuk vele saját anatómiáját: a csontvázat, a ráépülő húst, az izmokat, az idegeket és inakat, a vérkeringést és a lélegzést, az agyat és a mozgás irányítását, ami a legapróbb részletekig ismétlődik millió és millió emberi lénynél, s mégsem akad kettő, akinek arca vagy ujjlenyomata azonos volna. Keltsük fel a fiúban a tiszteletet csodálatos teste iránt, amelyet azért kapott, hogy mint Isten kezének művét és tempomát lenn tartsa, és fejlessze; ez a test fizikailag alkalmas a jó munkára és a bátor tetre, ha a kötelességtudás és lovagiasság szelleme vezérli, azaz magasztos erkölcsi szellem.

Így alakul ki az önbecsülés.

Mindezt természetesen nem szabad ennyi szóval elprédikálni a fiúnak s aztán tétlenül várni, hogy fogantja legyen, hanem a vele való foglalkozásból kell következnie, és ettől kell elvárunk. Különösen pedig azzal segíthetjük elő, ha felelősséget rakunk rá, és megbízunk benne, mint becsületes lényben, hogy képességei szerint a legjobban fogja teljesíteni kötelességét, s tisztelettel és tapintattal kezeljük, anélkül, hogy elkényeztetnők.

Hűség

Az Isten és a felebarát tiszteletén túl lényeges a hazához való hűség is.

A haza iránti hűségnek van a legnagyobb értéke abban, hogy nézeteink kiegyensúlyozottak legyenek, és a kellő megvilágítást kapják. Külső jelei, mint amilyen a zászló előtti tisztelgés, a nemzeti himnusz alatti vigyázzállás s í.t. mind hozzájárul kifejelesztéséhez, de a lényeges az, hogy az ilyen külső tiszteletadásban megnyilvánuló lelkület kifejlődjék.

Hűség önmagához – jobbik énjéhez – ez a fiú nagy lépése önmaga kiteljesítése felé. A mások iránti hűséget nem annyira vallomással, mint inkább önkifejezéssel és cselekedeteinkkel kelt kimutatnunk. A mások szolgálata és az önfeláldozás szükségképpen magába foglalja azt a készséget, hogy a hazát szolgáljuk, ha a szükség úgy hozná, hogy ellenséges támadás ellenében kellene védeni; ez minden állampolgár kötelessége. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a fiúnak vérszomjas vagy agresszív lelkületet kell kialakítania, még kevésbé, hogy katonai és harci kiképzésben kell részesítenünk. Ezzel várhatunk, míg eléri azt a kort, amikor maga tud dönteni.

Az egészség és erő

FELBECSÜLHETETLEN, hogy mit ér a jó egészség és testi erő az életpálya és az élet élvezete szempontjából. Ez elég nyilvánvaló. Mint a nevelés tárgya, többet ér, mint könyvből tanulni, és majdnem annyit ér, mint maga a jellem.

Mi a cserkészmozgalomban sokat tehetünk azáltal, hogy a fiúkat egészségre és egyéni tisztaságra neveljük, mindkettő nagyon fontos állampolgári feladatuk teljesítéséhez.

Az legyen a célunk, hogy a fiúkban felkeltsük a sportszellemet, ugyanakkor rávezessük őket arra, hogy előbb egészségükről kell gondoskodniuk, s csak azután vállalkozhatnak biztonságosan kimerítő fizikai gyakorlatokra. Ezt megfelelő, egyszerű táplálkozással és a higiénia, így a tisztálkodás, orron keresztüli légzés, pihenés, ruházkodás, rendszeres szokások, stb. szabályainak megtartásával érhetjük el. El kell kerülnünk, hogy mindig azt

figyeljék, nem fenyegeti-e őket betegség stb.; de a sportra való alkalmasság legyen egészségügyi nevelésük célja.

A szokásos csapatösszejövetel heti mindössze fél órájában nem adhatjuk meg ezt a rendszeres testnevelést arra azonban megtaníthatjuk, hogy a fiú SZEMÉLYES FELELŐSSÉGET ÉREZZEN EGÉSZSÉGÉÉRT, hogyan őrizze és tartsa fenn; megtaníthatjuk néhány olyan gyakorlatra, amely segítheti hogy erősítse magát, ha szabad idejében végzi őket és felkelthetjük érdeklődését a kirándulás és a szabadtéri játék iránt ami nemcsak szórakozás hanem gyakorlati értéke is van: ép testűvé, erőssé, egészségessé teszi egész életére.

Egészséges testtel egészséges idegrendszer és egészséges szellem jár. Itt találkozik jellemnevelésünk a testivel.

Légy fitt!

A vizsgálatok szerint állampolgáraink között hatalmas százalékban akadnak olyan gyöngé szervezeteűek, akik kellő gonddal és hozzáértéssel egészséges és hasznavehető emberek lehetnének. Az iskolás gyerekek közt végzett vizsgálatok azt mutatják, hogy minden ötödik szenved olyan fogyatkozásban, ami későbbi életükben megakadályozza, hogy eredményes munkát végezzen – olyan fogyatkozásban, jól jegyezd meg, amit meg lehetett volna előzni.

Ez a statisztika nagyon sokat mond, s világosan megmutatja a bajt és ellenszerét is: ha idejében gondoskodnánk a fiúkról, évenként sok tízezret menthetnénk meg attól, hogy szerencsétlen félemberként éljen, ahelyett, hogy erős és munkás polgára lenne az államnak.

Ez a kérdés egyformán fontos a nemzet és az egyén szempontjából.

Sok szó esik róla, hogy a jövő nemzedék testi neveléséről sokkal szélesebb alapon kell gondoskodni, s ebben az irányban óriási lehetőség nyílik munkánk előtt.

Óvnom kell azonban a cserkészvezetőket attól, hogy e jai-kiáltás rossz nyomra vezesse őket.

A oldalon közölt táblázatból tudod, hogy a jellem és a testi egészség hogyan és miért két fő célja a cserkészetnek, s lát-tad azokat a lépéseket is, amelyekkel el akarjuk érni őket.

De ne hidd, hogy a testi egészség feltétlenül a fizikai gyakorlatozás eredménye.

A hadsereg testgyakorlatait igen gondosan állították össze, s a célnak teljesen meg is felelnek. A férfi kifejelettebb izomerejéhez valók, és a katonák nagyszerűen fejlődnek ezektől az intenzív gyakorlatoktól.

Sokszor azonban ezek a gyakorlatok mesterkéltek, mivel azért találták ki őket, hogy azt fejlesszék, ami a természettől nem adatott meg.

Isten nem talált ki csuklógyakorlatokat. A zulu harcos, bármilyen csodálatos emberpéldány, sosem végzett svéd gimnasztikát. Még annak az egyszerű fiúnak sincs szüksége tornára, aki futballozik, és időnkénti edzéssel tartja magát formában.

Az egészséges szabadtéri játék, portyázás és táborozás, az egészséges táplálkozás és a kellő pihenés meghozza a fiúknak az egészséget és erőt, s mindezt természetesen, nem mesterkélten.

Ezzel mindenki egyet fog érteni. Elméletben egészen egyszerű is a dolog, de a gyakorlatban néha nehézségekkel kell megküzdenünk.

A városi fiú vagy a gyári munkás, aki egész áldott nap dolgozik, nem mehet ki a szabadba, hogy ott játsszék. A szabadban dolgozó és a vidéki gyerek már kedvezőbb helyzetben van, mivel többet van szabad levegőn, de még a vidéki fiú sem tudja mindig, hogyan kell játszani, vagy akárcsak futni!

Egészen megdöbbenő, milyen kevés fiú tud futni!

A természetes, könnyed járás pedig csak rendszeres futással tanulható meg. Enélkül a szegény fiú vagy a parasztember nehézkes mozgásával jár, vagy a városi ember totyogó csoszogásával (és mi mindenre nem jellemző a járás!).

A szervezett játék

A cserkészlet egyik célja, hogy olyan csapatjátékokra és egyéb tevékenységekre tanítsa meg a fiúkat, amelyek, azon felül, hogy erősítik és egészségét javítják, jellemét is nevelik. Vonzóan kell megrendeznünk ezeket a játékokat és versenyszerűen. Révükön érhetjük el, hogy a fiúkban kifejlődjék a bátorság, tiszteletben tartsák a játékszabályokat, fegyelmezettek éberek szemfülesek legyenek uralkodjanak önmagukon, tanulják meg a vezetést és az önzetlen csapatmunkát.

Ilyen játék és gyakorlat lehet mindenféle mászás: létrán, kötélén, fára, sziklára stb.; egyensúlyozási verseny kövön és gendrán; gátfutás villás cövekekre erősített botokon; az ún. "szep-lős arc" az éles látás erősítésére; labdadobás és -kapás; ökölvívás; birkózás, úzás, portyázás kötélugrás, féllábon ugrálás, stafétafutás, kakasviadal, népi tánc, katonadalok matrózdalok stb. Az ilyen és hasonló alkalmak nagy és változatos programot kínálnak. Őrsi vetélkedőhöz, a találékony cserkészvezető pedig felhasználhatja őket, hogy a kívánt fizikai fejlődést szolgálják.

Véleményem szerint az ilyen mozgalmas cserkészjáték a legerősebb formája a testnevelésnek, mert legtöbbjük erőlködés nélkül is nevel, legtöbbjük nem jár nagy költséggel, s nincs szükség hozzá karbantartott pályára, felszerelésre stb.

Fontos, hogy amennyire lehetséges, úgy rendezzünk minden játékot és versenyt, hogy minden cserkész részt vegyen benne, mert nem az a célunk, hogy egy-két kiváló versenyzőt neveljünk, a többinek pedig semmi hasznát ne vegyünk. Mind szerezzünk gyakorlatot, és mind legyen egészen jó. A játékokat általában csapatjátékként szervezzük meg, ahol az őrs a csapat. Az olyan versenyen, ahol elég részvevő van ahhoz, hogy több fordulót tartsunk, a vesztesek jussanak tovább, ne pedig a győztesek, mint szokásos, s a verseny célja ne az legyen, hogy a legjobbat válasszuk ki, és foglalkoztassuk a legtöbbet, hanem hogy a legrosszabbat. A derék ember úgy fog küzdeni azért, hogy ne legyen a legrosszabb, mintha az első díjért küzdene, és ez a versenyzési mód ad legtöbb alkalmat az elmaradottnak a gyakorlásra.

Mi, cserkészek, meg tudjuk mutatni minden fiúnak – legyen városi vagy falusi – hogyan lehet igazi játékos, s így hogyan élvezze az életet, miközben erősíti testi és erkölcsi tartását.

A torna

A torna a testnevelés intenzív formája, ahol nincs elég és megfelelő alkalom a játékra, és a játék kiegészítéseképp is alkalmazható, feltéve, hogy

1. nem csupán fegyelmező gyakorlatra, "drillnek" használjuk, hanem olyasvalaminek, amit minden fiú tényleg megért, s kedvet is érez hozzá, mert belátja, mennyire javára szolgál;
2. a vezető valamelyest tisztában van az anatómiával és azzal, hogy milyen kárt okozhat sok fegyelmező gyakorlat a még fiatal, fejletlen szervezetnek. Azt a hat gyakorlatot, amely a Cserkészlet fiúknak-ban található, minden káros következmény nélkül taníthatja az anatómiában járatlan cserkészvezető is. (Ezeket a gyakorlatokat maga a cserkész végezze otthon, saját idejéből, miután megtanulta a megfelelő mozdulatokat és lélegzést; ne legyenek a csapatösszejövétel része.)

Mindent meg kell tennünk, hogy a fiút érdekelje a rendszeres testgyakorlás, s hogy türelemmel és kitartással gyakorolja a nehéz mutatványokat, míg tökélyre nem viszi.

Jó ötlet pl., ha minden csapatban megállapodnak bizonyos szintekben, amelyeket egyszerű gyakorlatokból el kell érni, pl. a helyből és nekifutásból végzett magasugrásban, fekvőtámaszban végzett törzsemelésben s í.t., hogy mindegyik cserkész ehhez mérten igyekezhessék képességét fejleszteni és nagyobb eredményt elérni.

Azután vonzza a fiúkat a tornaruha, javítja a bajtársi szellemet az atletikában, és a gyakorlatok előtti és utáni átöltözés alkalmat ad a ledörzsölésre, zuhanyozásra tisztálkodásra.

„Hogyan lehetek jó formában?” – ez a kérdés hamarosan közelről kezdi érdekelni a sportoló fiút, s erre alapozhatjuk a

testápolás, étkezés, tisztaság, önmegtartóztatás, mértékletesség stb. oktatását. Mindez együttesen a testi nevelés.

A fegyelmező gyakorlatok (drill)

Az ember gyakran hallja, hogy a „drillt” úgy emlegetik, hogy jó eszköz a fiú fejlődésének meggyorsítására. Elég sokat foglalkoztam annak idején a drillel, s hogyha valaki azt hiszi, hogy heti egy órás drillel eredményt érhet el a fiú testi erejének növelésében és testtartásának javításában, lehangoló eredményre jut.

A drill, mint a katonai kiképzés eszköze, napról napra, hónapról hónapra alkalmazva, kétségtelenül nagy testi fejlődésre vezet. De a kiképzőknek, akik képzett szakemberek, az emberek állandóan alá vannak rendelve, szigorú fegyelem alatt, s néha még ők is követnek el hibát, és nem ritkán felnőtt és kifejlett férfiak szívét is megterhelik, vagy más bajt idéznek elő.

A drill továbbá nem egyéb, mint kiképzés, súlykolás, de semmi esetre sem nevelés, ahol a fiúk maguknak tanulnak.

Ami a drillnek a cserkészzetben való alkalmazását illeti, gyakran kellett és kell a cserkészvezetőket arra figyelmeztetnem, hogy el kell kerülnünk – mármint azt, hogy túlzásba vigyük. Eltekintve egyes szülők antimilitarista ellenvetéseitől, azért is elneznünk kell, mert egy másodrangú cserkészvezető nem láthatja a cserkészzet magasabb célját (hogy ti. az egyéniséget fejleszti), s mivel nincs benne annyi eredetiség, hogy tanítsa, még ha látja is, azért folyamodik majd a drill olcsó középhez, hogy cserkészeit parádés show-hoz ráncbaszedje.

Máskor viszont a cserkészvezetők néha túl messzire mennek az ellenkező irányban, hagyják, hogy a fiúk szerteszéjjel lötyögjenek minden látható fegyelem és frissesség nélkül. Ez még rosszabb. Maradj az arany középúton – csak annyi utasítás, amennyi tudtukra adja, mit vársz el összeszedettségben, és annyi csapatszellel amennyi arra ösztönzi őket, hogy gyürkőzzenek neki, és viselkedjenek férfi módra, csapatuk dicsőségére. Alkal-

manként szükség van ugyan fegyelmező gyakorlatra, hogy ne fejtsék ezt, de ez nem mehet az értékeőbb cserkésznevelés rovására.

Ahhoz, hogy fiainkat ráncba szedjük, s ember módjára, ne birkák módjára mozogjanak, a cserkészletben mindössze annyi drillre van szükség, hogy a gyűlés elején néhány csendes gyakorlatot végzünk, vagy alkalmilag „Őrsvezető mondja-t” játszunk. Bár nem akarjuk teljesen elvetni a drillt, sokkal jobb drill a tűzoltóság, a szerkocsihúzás*, a mentőcsónak-bevetés, a hídverés és más gyakorlatok. Ezek mindenkítől egyenlő összeszedettséget, aktivitást és fegyelmezettséget követelnek, a fő dolog azonban az, hogy minden fiú használja a fejét a rá eső munka közben, az egész csapat sikeréért. Ezen felül az efféle versenyek nagyon érdeklik a fiúkat is, a nézőközönséget is. Végül fejlesztik a küzdő szellemet és a korrektséget.

Döntő, hogy a fiúk sohase irigykedjenek a másik csapatra, ne vádolják részrehajlással a bírót vagy tisztességtelenséggel az ellenfél taktikáját, ha csapatukat megverik, s bármilyen rosszul esik is ez, csak szívélyesen dicsérhetik a másik felet. Ez igazi önfegyelmet és önzetlenséget kíván, és kifejleszti azt a megértést, amely olyannyira szükséges az előítéletek leküzdéséhez.

Ismerek egy nagyon tipp-topp ezredet, ahol az újoncokat alig gyötörték drillel; amikor megmutatták nekik, hogyan viselkedjenek, tudtukra adták, hogy mihelyt szokásukká válik ez a viselkedés, kimenőt kaphatnak, és annyi szórakozásuk és kötelességük lesz, mint az öreg katonáknak. Rajtuk múltott, hogy összeszedjék magukat, ahelyett, hogy hónapokon át a drillel kínoznák őket. Magukat fegyelmezték és egymást, és a szokásos kiképzési idő felére sem volt szükség, hogy kilépjenek az újoncsorból.

Ismét csak nevelés, nem oktatás! Az eredményt az hozta, hogy a becsvágy dolgozott bennük, és hogy felelősséget raktak

* A holland-angol kifejezés (trek cart) azt a kétkerekű kocsit jelenti, amelyen a nyugat felé vándorló amerikai telepések húzták cókmojkukat. I. J.

rájuk. És éppen ez az az út, amelyen hitem szerint a legnagyobb eredményt érheted el a fiúk testi nevelésében.

De mindent összevéve, a nem mesterkéltnél, sok friss levegő, egészséges táplálkozás és kellő pihenés sokkal többet tesz fiaink egészségéért, mint akármennyi fizikai vagy katonai drill.

A szabadban

Oxigén a bivalyerőért* – Nagyon ügyes, mutatós gyakorlatot láttam egy alkalommal valamelyik csapat otthonában.

A gyakorlat maga nagyon élénk és jó volt, de parókámra mondom, a levegő aztán nem. Hogy finom legyek, bűdös volt. Semmi szellőztetés. A fiúk úgy dolgoztak, mint a gépek, de tulajdonképpen hiába, mert mérget szívtak magukba ahelyett, hogy a vérüket tisztították volna.

A jó levegő már fél siker, hogy eredményes legyen a torna, és bőrünkön át éppúgy haszonnal belélegezhetjük, mint orrunkon, ha van rá alkalom.

Úgy bizony – a szabad levegő a siker titka. A cserkészlet ezért van – hogy amennyire csak lehet, kifejlessz a szabad levegő szeretetét.

Megkérdeztem egy alkalommal egy nagyvárosi cserkészvezetőt, hogy merre szoktak szombatontként portyázni: a parkban vagy vidéken.

Hát kiderült, hogy egyáltalán nem szoktak. Miért nem? Mert fiainak nincs hozzá kedvük. Szívesebben mentek szombat délutánonként a csapatotthonba.

Hát persze, hogy szívesebben mentek a szegény ördögök; hozzászoktak, hogy négy fal között éljenek. De éppen ezért ezt kell nekünk a cserkészeinknél megakadályoznunk. Feladatunk, hogy leszoktassuk őket a szobáról és megkedveltessük velük a szabad levegőt.

* Bi-Pi szójátéka : „Oxigen for Ox’s Strength” („oxigén az ökör erejéért”) I. J.

Az ifjabb Dumas írta: „Ha én volnék Franciaország királya, nem engedném, hogy tizenkét évesnél fiatalabb gyerekek városba jöjjen. Addig a fiataloknak a szabadban kellene élniök: a nap fényében, a földeken, az erdőkben, kutyák és lovak társaságában, szemtől szembe a természettel, amely megedzi testüket, tápot ad értelmüknek, költészetet lelküknek, s olyan kíváncsiságot ébreszt bennük, ami értékesebb a nevelés szempontjából, mint a világ minden tankönyve.

Megértenék mit beszél az éjszaka nesze és csöndje, és megtanulnák a vallások legszebbikét – azt, amit Isten maga nyilatkoztat ki hétköznapi csodáinak dicsőséges jelenségeiben.

És tizenkét éves korukban, fennkölt gondolkozással és fogékonyan értelmük nyitva állana a rendszeres tanítás előtt, amelynek ideje végre elérkezett, és négy-öt év alatt könnyen be is fejezhető volna.

A gyerekek sajnálatára és Franciaország szerencséjére nem én vagyok a király.

Nem tehetek egyebet, csak tanácsot adhatok és utat mutathatok. Ez az út pedig: tedd a gyerek testi nevelését élete első lépésévé.”.

Különösen a cserkészletben kellene ebben az irányban nagyobb lépést tennünk, ha meg akarunk felelni hivatásunknak.

A szabad levegő a cserkészlet igazi célja és sikerének titka. De a túl sok városi élet eredményeképpen hajlandók vagyunk célunkat lebecsülni, és visszafejlődni.

Nem vagyunk egyesület, sem vasárnapi iskola – a mi iskolánk az erdő. Jobban rá kellene szoknunk a levegőre a cserkész és a vezető testi és lelki egészségéért.

A tábor az, amit a fiú a cserkészletben várva vár, s ez a vezető nagy lehetősége.

A tábor mindig megragadja a fiút a maga szabadban folyó életével, a vadon ízével, rögtönzött konyhájával, erdei vagy mezői játékaival, nyomolvasással, tájékozódással, táborig építkezésével, kisebb-nagyobb nehézségeivel és vidám tábortüzi énekeivel.

Szükségünk van szabad területre, saját telekre, lehetőleg állandó táborhelyre, amit a cserkészek könnyűszerrel tudnak használni. Ahogy a mozgalom fejlődik, ezeknek szokványos intézményeivé kell válniuk minden cserkészközpontban.

Ennek a nagy célnak a szolgálata mellett az ilyen tábornak kettős jelentősége volna. A vezetőképzés központjai lehetnének, ahol a vezetők kiképzést kaphatnak táborozásból és természetismeretből, s mindenekelőtt magukba ihatnák a természet szeretetét, az erdők testvériségének szellemét.

Az elmúlt években sikerült sok ilyen táborhelyet szerezni vezetőképzésre és cserkész-tábornak. Ezek az állandó táborok jól beváltak a tábori élet szempontjából, de még többre van szükségünk, sürgősen, mielőtt a várost környező telkeket beépítik.

Szándékosan használtam a „tábori élet” kifejezést. Jól értjük meg: a „tábori élet” több, mint pusztán „ponyva alatt élni”.

Nemrégiben egy iskolai mintatábort mutattak nekem, ahol sátorsorok voltak takarosán felverve, tökéletes vonalban, szép, nagy étkezősátorral és jól elhelyezett konyhákkal. Téglával borított utak, fából épített fürdőhelyiségek és latrinák. Mindezt nagyszerűen megtervezte, és megépítette a vállalkozó. Csak bizonyos összeget le kellett szurkolnia a tisztviselőnek, aki az egészet szervezte, s ezzel minden el volt intézve. Az egész nagyon egyszerű volt és üzletszerű.

Egyetlen kifogásom az volt, hogy ez nem tábor. Ponyva alatt élni egészen más, mint táborozni. Hogy úgy mondjam, minden számár tud ponyva alatt élni, ahol egy a nyájból, és mindent készen kap; de ezért a pénzért akár otthon is maradhat, hiszen ott is megkaphatja mindezt a jót.

Mi, cserkészek jól tudjuk, hogy az az igazi táborozás, ami tetszik a fiúknak, s ami egyben neveli is őket, azaz, ahol maguk készítik elő a táborozást, egészen addig, hogy maguk varrják sátorukat, és megtanulják megfőzni ebédjüket.

Azután a sátorverés őrösként külön-külön és kiválasztott zugokban, a víz és tüzelő beszerzése, a fürdőhely, tábori konyha és latrina, szemégtödör és zsíremésztő stb. megépítése, a tábori

eszközök forgatása, tábori bútorok és eszközök készítése – mind nagyszerű élvezet és nevelő eszköz.

Ahol tömegestül vannak fiúk sáttortáborban, a tömeg mozgásához elkerülhetetlen a drill és a külön fegyelmezés, de ahol csak néhány őrs van együtt, a tábori munka mellett (ami meglehetősen sok időt vesz igénybe) mindig akad idő a természet tanulmányozására, a test és lélek egészséges fejlesztésére terepfutás és portya s erdei élet révén.

Az én szememben az az eszményi tábor, ahol mindenki jókedvű és elfoglalt; ahol az őrsök önállósága minden körülmények között megmarad, s ahol minden őrsvezető s cserkész büszke táborára és tábori szerkentyűire.

Kicsi táborban sokat tehet a cserkészvezető személyes példájával. Együtt él sz fiaiddal, a szemük előtt, és tudattalanul utánoznak valószínűleg anélkül, hogy magad is észrevennéd.

Ha lusta vagy, ők is lusták lesznek; ha szenvedélyes híve vagy a tisztaságnak, ők is azok lesznek, ha ötletes vagy tábori eszközök készítésében, versenyre kelnek veled, s í.t.

De ne végezz el túl sokat, amit a fiúknak maguknak kellene elvégezniök, nézz utána, hogy megtegyék. „Ha valamit el akarsz végeztetni, ne magad tedd!” – ez itt a helyes jelszó.

Nemcsak igazán tiszta és egészséges tábort akarunk, amely megfelel a helyi előírásoknak, hanem olyan tábort, ahol a fiúk a legjobban megközelíthetik a vadonlakók férfias és kalandos életét.

Úszás, evezés, jeladás

Úszás – Az úszás előnye a testnevelés sok más formájával szemben a következő:

- a fiú szereti, és szívesen tanulja,
- hozzászokik, hogy élvezze a tisztaságot,
- tanulása közben megnő bátorsága,
- ha megtanulta megnő önbizalma is,
- fejlődik tüdeje és légzőszervei,

- erősödik izomzata,
- megtanulja a vízből mentést és alkalmat keres, hogy hasznát is vegye.

Az evezés szintén kitűnően fejleszti az izmokat, és nagyon vonzza a cserkészt. Csak akkor szabad megengednünk, ha már jól tud úszni, s ez sok fiút fog serkenteni, hogy ebben is eddze magát.

A jeladás – A jeladás gyakorlása a fiúnak nemcsak az értelmét fejleszti, hanem jó testgyakorlat is, mert törzsét és karját órákon át foglalkoztatja, szemét élesíti, de olyan gyakorlat is, amely a szabadba való, s így nem süllyed haszontalan és céltalan, minden romantikájától megfosztott, szobai foglalkozássá.

A testápolás

A tisztaság

A belső és külső tisztaság igen fontos az egészséghez.

Nagyon fontos, hogy a fiúkat ráneveljük, hogy ha fürödni nem is tudnak, legalább dörzsölgék le magukat durva szövésű törülközővel. Ugyanilyen fontos rászoktatni őket arra, hogy étkezés előtt és a napi szükséglet elvégzése után mossanak kezet. A kínos tisztaságra nevel, ha legyet irtanak, nemcsak azért, mert hasznos közszolgálat, amelyet a cserkész elvégezhet, hanem, mert megmutatja neki, hogy milyen piciny a betegség csírája, amely a légy lábán terjed, s mégis oly nagy a hatása, hogy megfertőzi az embert.

A táplálék

A táplálék a növésben levő gyerek életének legfontosabb tényezője, mégis a szülők, következésképpen a fiúk is, nagyon tájékozatlanok e tekintetben. Fiai egészsége és fejlődése szempont-

jából – különösen a táborban – fontos, hogy a cserkészvezető legyen valamelyest tájékozott erről.

Ami a mennyiségét illeti, a 13-15 éves fiú a felnőtt szükségletének kb. 80%-át fogyasztja el. De ha hagyjuk, örömmel elpusztítja 150%-át is.

A mértékletesség

A mértékletes étkezés majdnem olyan fontos a fiúnál, mint a mértékletes ivás a felnőttnél. Jó feladat az önmérséklésben, ha fékezi étvágyát, nemcsak az étel mennyiségében, hanem minőségében is. Kevesen tudják, mekkora a fiú kapacitása bármilyen ételből, ha „bepakolhat”. Kitartásának az a célja, hogy jobb legyen a formája atletikában.

Így a mértékletesség egyaránt része lesz az erkölcsi és fizikai kiképzésnek.

Az önmegtartóztatás

A fiú nevelésének valamennyi pontja közül a nemi higiénia a legkényesebb és legfontosabb. Test, szellem és lélek, egészség, erkölcs és jellem egyaránt érintve van ebben a kérdésben. Olyan pont ez, amelyet a cserkészvezetőnek csak tapintatosan szabad érintenie, minden esetben tekintettel a fiú egyéniségére. A nevelés hivatott szervei még nem foglalkoztak megfelelőképpen vele, pedig olyan kérdés ez, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni a fiú nevelésénél, még kevésbé a lányokénál.

A szülők és a társadalom előítéletének és álszemérmének erős gátja tornyosul itt elénk, amit fel kell ismernünk, és tapintatosan kell kezelnünk. Természetesen elsősorban a szülő kötelessége arról gondoskodni, hogy gyermekei megkapják a szükséges útmutatást, de nagyon sokuk kibúvik ez alól a kötelesség alól, és később mentséget igyekszik találni rá. Hanyagságuk szinte bűn.

Mint Dr. Allen Warner írja: „A múltban sokszor aggályoskodtak, hogy az ilyen felvilágosítás káros szokásokra vezethet, de

nincs rá bizonyíték, hogy ez igaz, a tapasztalat viszont azt bizonyítja, hogy a tudatlanság vezet sok élet erkölcsi és fizikai hajótöréséhez.”

Ez sajnos túlságosan is igaz, és a katonaságnál és egyebütt szerzett bőséges tapasztalataim is ezt igazolják. A ma uralkodó titkos erkölcstelenség nagyon súlyos mértékű.

Már maga az a tény felkelti a gyerek kíváncsiságát, hogy tabu e kérdést feszegetni fiú és felnőtt között, aminek rendszerint az az eredménye, hogy ismereteit másik fiútól szerzi, nagyon elferdített formában.

Dr. Schoefield és Dr. Jackson Mit kell a fiúnak tudnia? című könyvében a következőképpen ír erről: „A fiú szexuális fejlődése fokozatos, és sajnálatos tény, hogy a nemi eltévelyedést már egészen fiatalon megkezdi és állandóan gyakorolja. Ha igaz az a mondás, hogy „figyelmeztetni annyi, mint felfegyverezni” akkor meg kell mondani a fiúknak, mi vár rájuk, mert a pubertás kritikus időszaka előtt állnak, és egyetlen fiú sem léphet bele tudatlanul.”

A cserkészvezető ezen a téren igen sok jót tehet. Mindekelőtt arról kell meggyőződnie van-e a fiú apjának valami kifogása az ellen, hogy fiával erről beszéljen. Jól teszi, ha azokkal is megtárgyalja a dolgot, akik ismerik a fiút: a lelkésszel, orvossal, tanítóval és jól teszi, ha számot vet vele, van-e elég tapasztalatai tudása és jelleme ahhoz, hogy a fiúnak valóban segítségére lehessen.

Ezután a legjobb, ha egészen tárgyilagosan lát neki, más olyan kérdésekkel kapcsolatban, amelyekben a fiú a tanácsát kérte, s mindezt úgy, mint a fiú bátyja. Azoknak a cserkészvezetőknek, akik ilyesmivel sohasem foglalkoztak igen kemény diónak tűnik az egész, pedig olyan egyszerű, mint a borsófejtés. A jelentőségét pedig nem lehet túlbecsülni.

Ami engem illet, azt tapasztaltam, hogy eltekintve bizonyos előzetes magyarázattól miként szaporodnak a növények, halak és emlősök, legjobban az ragadja meg a fiút – amint engem is megragadott, amikor először hallottam – ha elmondjuk neki,

miként fejlődik minden fiúban olyan másik gyermek csírája, aki tőle fog születni. Hogy ez a csíra apáról fiúra száll, nemzedékek óta. Istentől kapta bizományba, s kötelessége, hogy megtartsa, míg meg nem nőszül, és át nem adja feleségének, hogy szaporodjanak. Ha ad a becsületére, nem szabad elfelejtenie ezt a kötelességét, és e csírat idő előtt eldobnia. A kísértés sokféle formában jelentkezik majd, hogy rábírja, de neki erősnek kell lennie, és vigyáznia kell rá.

Minden egyes fiú, korától függően, más-más kezelést igényel ebben a kérdésben. Az a fő, hogy a cserkészvezető először megszerezze a fiú teljes bizalmát, és olyan viszonyban legyen vele, mint a báty az öccsével, mert akkor nyíltan tudnak beszélgetni.

Ugyanakkor figyelmeztetnem kell a fiatal és tapasztalatlan cserkészvezetőket: az a körülmény, hogy korban közelebb állnak a fiúhoz, nem jelent feltétlenül előnyt. Gyakran hátrányos, néha egyenesen veszélyes. Abból, amit erről a tárgyról a múltban írtam, az a téves vélemény terjedt el mindenfelé, hogy én minden cserkészvezető kötelességévé tettem, hogy minden cserkészt felvilágosítsa ebben a kérdésben. Sohasem volt ez a szándékom. Teljesen felborítanók a családi életet, ha így tennénk. Amit viszont kívánatosnak tartok, az az, hogy felhívjam erre a kérdésre a cserkészvezetők figyelmét, és megkérjem őket, gondoskodjanak róla, hogy cserkészeik a megfelelő személytől kellő időben megkapják a felvilágosítást. Ez a személy az esetek többségében a szülő, a lelkész, az orvos vagy más valaki – és NEM a cserkészvezető.

A dohányzás

Valaki egyszer átdolgozta a Cserkészeti fiúknak-ot, és ebben elrendelte, hogy „a cserkészek semmilyen körülmények között nem dohányozhatnak”. Általában kockázatos a fiúknak megparancsolni, hogy valamit ne tegyenek, mert mindjárt kedvet kapnak rá, hogy a parancs ellenére megtegyék.

Tanácsold nekik, hogy valamit ne tegyenek, vagy beszélj róla, mint megvetendő vagy buta dologról, s kerülni fogják. Meg vagyok róla győződve, hogy ugyanígy van a mocskos beszéddel, szerencsejátékkal, dohányzással és más ifjúkori hibával is.

Honosíts meg fiaid között a helyes hangot, és formálj olyan közvéleményt, amely leszállítja az ilyesmik értékét, mondván: „ilyeneket a gyerekek azért tesznek, hogy vagánynak tűnjenek mások előtt”.

Kötéltánc

Sok olvasóm talán furcsának találja ezt az önfegyelmező és egészségjavító módszert. Pedig sok tapasztalat szól mellette.

Megtalálhatod a katonai tornateremben abban a formában, hogy az emberek 60-80 cm magasra tett gerendán mennek végig. Rájöttek, hogy mivel egész figyelmüket e kényes feladatra kell összpontosítaniuk, megtanulnak önmaguk és idegeik felett uralkodni. A kísérletezést tovább folytatták, míg rá nem jöttek, hogy ha a katona rosszul szerepel a lövészetben, egy kis séta a gerendán visszaadja önuralmát és összpontosító képességét.

Olyan gyakorlat ez, amit a fiúk szeretnek. Néhány cserkészbotot összeköthetnek, hogy egyensúlyozzanak vele, s ez segíti őket első próbálkozásaiknál.

Amint már rámutattam, az ilyen gyakorlatok érintik a jellemet is, s ez az egyik oka annak; hogy helytelenítem azt a modern irányzatot, hogy „első a biztonság”. Az élethez kell egy kis veszély, az élet meghosszabbításához kell egy kis gyakorlat a kockázat vállalásában. A cserkésznek fel kell rá készülnie, hogy az életben nehézségekkel és veszélyekkel találja magát szemben, ezért nem akarjuk túl puhán nevelni

A csökkent képességű cserkészek

A cserkészlet révén ma már számtalan nyomorék, süketnéma és vak fiú szerez jobb egészséget, több boldogságot és re-

ménységet, mint bármikor előtte. Ezeknek a fiúknak legnagyobb része nem tud eleget tenni a rendes cserkészpróbák követelményeinek; helyettük speciális vagy alternatív próbákat tesz le.

Sokukkal bizony nem könnyű boldogulni, és sokkal több türelem és egyéni figyelem kell hozzájuk, mint a többi fiúhoz. Az eredmény azonban megéri. Azoknak az orvosoknak, ápolónőknek és tanítóknak a véleménye, akik többnyire nem cserkészek, meggyőzően igazolja, hogy a cserkészlet milyen áldás a fiúknak és rajtuk keresztül az intézményüknek.

Csodálatos, hogy ezek a fiúk milyen örömmel és odaadással tesznek meg mindent a cserkészletben, ami erejükből telik. Nem akarják, hogy a feltétlenül szükségesnél több különleges próbát vagy bánásmódot kapjanak. A cserkészlet segít bekapcsolódni egy világtestvériségbe azáltal, hogy tennivalót és célt ad nekik, hogy lehetőséget ad megbizonyítani önmaguk és mások előtt, hogy sok mindenben képesek magukon segíteni, még nagy dolgokban is.

KÉZÜGYESSÉG ÉS SZAKISMERET

MINT MINDIG napjainkban is rengeteg emberanyag herdálódik el. Ennek főképpen az eredménytelen nevelés az oka. A fiúk zömét nem tanítják meg, hogy szeresse a munkát. Még ha tanulnak is mesterséget vagy kereskedelmi ismereteket, ritkán mutatják meg nekik hogyan kell mindezzel élniök; hogy sikeres legyen életpályájuk, s még kevésbé keltik fel munkakedvüket. Túl gyakran kerülnek így nekik nem való állásba.

Bajos pontosan megmondani hol van a hiba, de ez mit sem változtat a tényen.

Ennek következtében azok a fiúk, akikben nincsenek meg természettől fogva ezek a képességek, elkallódnak; és semmirekellőkké válnak. Az ilyen ember teher önmagának, és teher, sőt nem egy esetben veszedelem az államnak. Azok nagy része pedig, akik valahogyan mégis boldogulnak, kétségtelenül sokkal többre vinné, ha gyakorlatiasabb nevelést kapott volna.

A cserkészzet tud valamit tenni e bajok orvoslására. Tehetünk valamit, hogy a szegényebb fiú is nekivághasson az életnek, s esélyt kapjon – ha mást nem, reményt és kézügyességet.

Hogyan? Természetesen egyből a kézműves különpróbára gondolunk. Bár „kézművességet” emlegetünk; e próbák a mi mércénk miatt alig többek; mint hobbik. Ez azonban része azon programunknak, hogy a fiúnál kicsi és könnyű feladatokkal kezdünk, s ezek a hobbik később szakosodnak, az öregebb cserkészek már szakszerű képzéséig.

Közben ezeknek a hobbiknak megvan a maguk értéke: a fiú megtanulja használni kezét s eszét, s azt, hogy örömét lelje a munkában. Lehet, hogy az egyik gyereknél a hobbi éveken át hobbi marad, a másikonál meg mesterséggé válik, élethivatássá. Mindenesetre kisebb a valószínűsége, hogy később naplopó lesz. A hobbi ellensúlyozza a Sátán kis játékeit.

De semmiféle hobbi vagy ügyesség nem biztosítja a fiú jövőendő boldogulását bizonyos erkölcsi jellemvonások nélkül. Így pl. a mesterembernek nagy önfegyelmének kell lennie. Alkalmazkodnia kell munkaadója és szaktársai kívánságaihoz, józan munkájában kiválónak és készségesnek kell lennie.

Szüksége van energiára, ez pedig attól függ, mennyi ambíció, szakismeret, találékonyság lakik benne, és milyen az egészsége.

Hogyan használhatjuk fel mindezt a cserkészfiú nevelésében?

Az első lépés: a táborig munkák

Legkönnyebben a táborban tehetjük meg az első lépést abban az irányban, hogy cserkészeinket rákapassuk a fizikai munkára kunyhóépítéssel, fadóntéssel, hídveréssel, rögtönzött táborig eszközök, pl. fazéktartó horog és edénytartó fogas, sátor stb. készítésével, szőnyegszövéssel a táborig szővőszékeken s í.t. A fiúk praktikusnak és hasznosnak tartják ezeket a feladatokat táborig kényelmük szempontjából.

Ha ezzel megadtuk az első lökést, sokkal nagyobb kedvvel látnak neki, hogy a téli estéken ilyen hobbival foglalkozzanak mivel különpróbajelvényt hoz nekik és pénzt ügyes munkájukért. Ily módon hamarosan odaadó, energikus munkásokká válnak.

Különpróbák

A különpróbákat azért rendszeresítettük, hogy minden fiúban felébresszék a kedvet a hobbi vagy mesterség iránt, amelyek közül valamelyik még foglalkozásukká is válhat, és így nem kell reménytelenül és ügyefogyottan kilépniük a világba.

Ezek a jelvények csupán arra valók, hogy bátorítsák a fiút: válasszon valamilyen hobbit vagy foglalkozást, s hogy jusson valameddig benne; csak annyit jeleznek a kívülállónak, hogy ezt megtette, de nem azt, hogy mester abban a szakmában, amelyikből próbázott. Ha a cserkészetet komoly, teljesítményre törekvő szakoktatássá változtatjuk, elveszítjük a cserkésznevelés egész lényegét és értékét, és az iskola felségterületét bitoroljuk el, anélkül, hogy szakképzett oktatóink volnának hozzá.

Azt akarjuk, hogy MINDEN cserkészünk belülről fakadó, vidám önfejlesztésen essék át, s nem kívülről rákényszerített, szabályos oktatáson.

A különpróbarendszer célja ezen felül az, hogy a cserkészvezető eszköze legyen, amivel ösztökélheti minden fiú buzgalmát, hogy legyen olyan hobbi, amely segíti jelleme formálását, és növeli kezűgyességét.

Olyan eszköz ez, amely – ha hozzáértéssel és rokonszenvvel alkalmazzuk – reményt és célt ad még a legtehetségtelenebbnek és a legelmaradottnak is, akit egyébként könnyen le hagynának, és élete reménytelenül zátonyra futna. Ezért van az, hogy a különpróbák követelményei szándékosan nincsenek meghatározva. A különpróbajelvény megszerzése nem bizonyos szintű tudás vagy ügyesség elsajátításán múlik, hanem AZON AZ ERŐFESZÍTÉSEN, AMIT A FIÚ KIFEJTETT, HOGY ILYEN ISMERETRE VAGY ÜGYESSÉGRE SZERT TEGYEN. Ez a legre-

ménytelenebb esetnek is ugyanakkora esély ad, mint tehetségesebb vagy jobb helyzetű cserkésztestvérének.

Így az a megértő cserkészvezető, aki tanulmányozta fiai lelki alkatát, módját ejtheti, hogy bátorító előnyt adjon a fiúnak, így a lassúbb észjárású fiú együtt indulhat neki tehetségesebb pajtásával. És a visszamaradott fiúnak, akiben eddigi kudarcai kisebbségi érzést fejlesztettek ki, megkönnyíthetjük az első néhány sikert, így sarkallva, hogy többszörözze meg erőfeszítéseit. Ha próbálkozik, bármilyen ügyetlenül is, próbáztatója megadhatja a jelvényt, és ez rendszerint arra ösztökéli a fiút, hogy tovább próbálkozzék, míg további jelvényeket nem szerez, és képességei normálisakká nem válnak.

A különpróbázás nem versengés, csupán az egyén próbája. Ezért a cserkészvezetőnek és a próbáztatónak harmonikusan együtt kell dolgoznia, minden egyes esetet mérlegelve, s eldöntenie, hol legyen engedékeny, és hol szigorú.

Egyesek azt a nézetet pártolják, hogy cserkészeiknek első osztályúaknak kell lenniök ahhoz, hogy különpróbát tehessenek. Ez elméletben nagyon helyes is; néhány egészen jól kiképzett fiad lesz az eredménye; a mi célunk azonban az, hogy minden fiúban felkeltsük az érdeklődést. Az a cserkészvezető, aki kezdetben alacsonyra állítja a mércét, eléri, hogy a fiúk magabiztosan és lelkesen átviszik, ha azonban magas kőfallyal kezdi velük, visszariasztja fiait az ugrástól.

Nem ajánljuk azonban a másik végletet sem, nevezetesen azt, hogy a jelvényeket egészen felületes tudás alapján osztogassuk. Olyan kérdés ez, aminél a próbáztató józan belátására és tapasztatára van szükség, a fő célt tartva szem előtt.

Mindig fenyeget az a veszély, hogy a fiúk jelvényt szerzők helyett jelvényvadászokká válnak. Az a célunk, hogy a fiúkból mosolygós, józaneszű, önfeláldozó, munkás állampolgárokat neveljünk, ne parádézó, felfuvalkodott gyerekeket. A cserkészvezető legyen résen, vessen gátat a jelvényvadászatnak, s tudjon különbséget tenni a jelvényvadász és a buzgó, komoly munkás között.

Így a különpróbarendszer nagyrészt magán a cserkészvezetőn és a fiúk egyéni kezelésén múlik.

Intelligencia

A megfigyelés és a következtetés a tudás alapja. Ezért nem lehet túlértékelni, hogy mennyit jelent a megfigyelő- és következtetőképeség a fiatal állampolgárnak. A gyerekek közmondásosan gyors megfigyelők, de ez növekedésükkel csökken, legfőképpen azért, mert az első élmények lekötik ugyan figyelmüket, de az élmény megismétlődése már nem.

A megfigyelés tulajdonképpen olyan szokás, amire nevelni kell a fiút. Érdeklődést keltő eszköze a nyomolvasás. A következtetés pedig az a tudomány, ahogyan a megfigyelt jelenségek értelmét kiokoskodjuk és kifejtjük.

Nagy lépést tettünk meg a fiú jellemének kifejlesztésében, ha sikerült a megfigyelést és következtetést szokásává tennünk.

Ebből világosan látható, mit ér a nyomolvasás és a nyomozó játék. Minden cserkészcsapatnak fel kell karolnia mind a szabadban végzett nyomolvasást, mind a nyomokról és nyomolvasásról az otthonban tartott előadásokat.

Nagyon fejleszti a fiúk általános intelligenciáját és gyors gondolkodását, ha térképpel a kezükben igyekeznek tájékozódni, tereptárgyakat figyelnek meg, magasságot és távolságot becsülnek, megfigyelik ember, jármű, állat ismertető jegyeit, és jelentést készítenek róla Sherlock-Holmes történeteket és más cserkészjátékot játszanak. A jeladás élesíti felfogásukat, fejleszti látásukat, és arra ösztönzi őket, hogy tanuljanak, és figyelmüket egy tárgyra összpontosítsák. Az elsősegélynyújtás gyakorlásának hasonló a nevelő hatása.

A téli estéket és az esős napokat arra használhatja fel a cserkészvezető, hogy napilapból felolvas jelentősebb cikkeket, s ezeket térképpel illusztrálja stb. A lakóhely és környék szokásait és múltját ábrázoló színjátékok és felvonulások jó eszközei annak,

hogy a fiúk tanuljanak, és hogy elfogódottság nélkül tudják kifejezni magukat.

Kifejezőkészség

A képzőművész különpróbának az a célja, hogy a fiúkat megtanítsa, hogy megfigyeléseiket vagy a képzeletük szülte gondolatokat, bármilyen rosszul is, grafikusán ki tudják fejezni anélkül, hogy művészek akarnának lenni, vagy művészt akarnának utánozni. Ha bátorítjuk a fiút, hogy rajzoljon, eljuthat oda, hogy felismeri a szépséget a színben és formában, s rájön, hogy még a mocskos környezetben is lehet fény és árnyék, szín és szépség.

A fiú nevelésének következő állomása az elméleti fényképezés. Úgy kell valamilyen vidék, esemény vagy személy részleteit megfigyelnie és megjegyeznie, hogy később papírra tudja vetni.

Ez fejleszti a legjobban a megfigyelőképességet. A magam gyakorlatából tudom, hogy az ember jelentősen kifejlésztheti ez irányú képességét.

A ritmus a művészetnek az a formája, ami természetes módon jelentkezik még a képzetlen elménél is, akár a költészetben, akár a zenében, akár a testmozgásban használják fel. Egyensúlyt és rendet teremt, s ez természetes vonzerőt gyakorol még a természethez legközelebb állókra is, a vademberekre, s rájuk kiváltképp. Természetesen a zenében nyilvánul meg a legismertebben és legáltalánosabban. A zulusok harci dala, amint négy-ötezer harcos éneklő, jó példája a zene, költészet és testmozgás összjátékában megnyilvánuló ritmusnak.

A zene az emberiség családjának közös gyönyörűsége. A dal, mint a szavak kerete, lehetővé teszi, hogy a lélek kifejezze magát, s ha ez kellőképp folyik, egyaránt szerez örömet az előadónak és a hallgatónak.

Mivel a fiú természetében gyökerezik a zene szeretete, természetes és könnyű hidat jelent neki, amely elvezeti a költé-

szethez és a magasztosabb érzelem felé. A cserkészvezetőnek könnyen hozzáférhető eszköz ahhoz, hogy a fiúkat boldogságra nevelje, ugyanakkor gondolataikat nemesítse.

A színjátszás is legyen része minden fiú kifejezőkészsége nevelésének.

Diákkoromban sokszor rávettek, hogy színdarabban játszom, s azóta is hálát adok érte az égnek. Egyrészt, mert megtanultam, hogyan kell rőfnyi szerepeket könyv nélkül bevágni, másrészt, mert megszoktam, hogy tisztán és lámpaláz nélkül beszéljek sok ember előtt, és mert megadta számomra azt a szokatlan élvezetet, hogy egy időre valaki más lehettem.

Megismerhettem Shakespeare és más szerzők szépségeit, s míg mondtam, átéltem az öröm és szomorúság, szeretet és rokonszenv érzését.

Mindenekfölött pedig megadta azt a gyönyörűséget és boldogságot, hogy élvezetet nyújthattam akkor, amikor szükség volt rá.

Sok csapat rendez a téli hónapokban előadást, s ez nemcsak szép pénz hoz a konyhára, hanem jó nevelés a fiúknak, élvezet másoknak.

A hobbitól a hivatásig

A hobbi, az ezermesterkedés, az intelligencia és a jó egészség az első lépés a munka megkedveltetéséhez, a készség megszerzéséhez, s ezek szükségesek a boldoguláshoz. A második lépés, hogy a fiatal munkást összehozzuk a neki megfelelő munkával.

A legjobb munkások, akár az igazi életművészek, játéknak tekintik munkájukat: minél nehezebb, annál nagyobb élvezet. H. G. Wells mondja: „Megfigyeltem, hogy az ún. nagy emberek szívük mélyén igazában gyerekek, azaz gyerekszívvvel tudnak munkájuknak örülni. Azért dolgoznak, mert szeretnek dolgozni, és ezért tulajdonképpen játék nekik. A fiú nemcsak a férfi apja, hanem ő a férfi, és sohasem szűnik meg fiúnak lenni.”

Jól mondja Ralph Parlett: „A JÁTÉK annak a szeretete, a MUNKA annak a kényszere, hogy csináljunk valamit.”

A cserkészetben segítünk a fiúnak, hogy ilyen legyen azáltal, hogy olyasmire lelkesítjük, ami személy szerint vonzza, és ami később hasznára válik.

Ezt elsősorban és főként a cserkészet tréfás és vidám voltával érjük el. Aztán fokozatosan rávezethetjük a fiúkat, hogy természetesen és észrevétlenül készítsék fel magukat a jövőre.

Miben segíthet még a cserkészvezető?

Ennyit arról, milyen úton készíthetjük fel gyakorlatilag a fiút jövőendő életpályájára a cserkészet révén.

Mindez azonban csupán felkészítés. Cserkészvezetőjének azonban módjában áll, hogy tovább segítse, hogy pályája sikeres legyen.

Elsősorban azáltal, hogy megmutatja neki azokat az utakat-módokat, amelyeken a cserkészként kapott felszínes ismereteit bővítheti, s ezáltal pl. a hobbiját kézművességgé fejlesztheti. A cserkészvezető mutathatja meg neki, hol szerezhethet magasabb műszaki ismereteket, hogyan kaphat ösztöndíjat, hogyan készülhet fel egy bizonyos hivatásra, hogyan fektetheti be megtakarított pénzét, hogyan találhat állást, és így tovább.

Másodszor, mivel maga is járatos a munkaközvetítő ügynökségeknél és abban, miként lehet hozzájuk fordulni, ismeri a foglalkozási ágak munkakörülményeit, felbecsülhetetlen segítségére lehet a fiúnak azáltal, hogy, ismerve képességeit, tanácsot ad, milyen élethivatásra alkalmas a legjobban.

Mindez azt jelenti, hogy a cserkészvezetőnek magának is körül kell néznie, és tájékozódnia kell az ilyen és hasonló kérdésekről. Kis fáradsággal sok fiát segítheti sikeres élethez.

Bátorítja a gyereket, még ha csak kifutó fiú is, ha tudja, hogy ha olyan becsületesen végzi a feladatát, hogy főnöke úgy véli, nem találhat nála alkalmasabb fiút, biztos a legjobb úton van az előrehaladáshoz. De ki kell tartania munkája mellett, és nem

szabad az ellenszenv vagy harag szeszélyétől vezettetnie magát, mert ha enged, sosem fog boldogulni. A türelem és kitartás győz. „Lassan járj, tovább érsz.”

Pályaválasztás

A cserkészvezető a fiú jellemének és képességeinek megfigyelése és tanulmányozása révén bizonyos mértékben meg tudja állapítani, hogy milyen pályára a legalkalmasabb. De tisztában kell lennie vele, hogy a pályaválasztásban a szülőknek és magának a fiúnak kell dönteniük.

Így a szülőkkel kell megbeszélnie a dolgot, és őket kell óvnia attól, hogy az azonnali anyagi előnyért olyasmire erőltessék a gyereket, amihez egyáltalán nem fűlik a foga. Értesse meg velük és a fiúval, hogy tekintsenek jól előre, és vegyék számba a távolabbi lehetőségeket, feltéve, hogy a helyes irányban indult el.

Gondosan meg kell itt különböztetni az olyan foglalkozást, amelyik biztos jövőt ígér a fiúnak, attól, amelyik sehova sem vezet – az ún. zsákutcai foglalkozástól. Ez utóbbi gyakran ígér jó pénzt – átmenetileg, és növeli a család heti bevételét, és ezért a szülők hajlandók fiukat odaadni, s nem törődnek vele, hogy ez nem vezet későbbi életpályához.

Azt a pályát, amelyik biztos jövőt ígér, gondosan kell kiválasztani, a fiú tehetségéhez mérten, s erre még cserkészkorában alaposan elő is lehet készülnie. A fiú jövő boldogulása szempontjából lényegesen többet ér, ha szakmát tanul, mintha képzetlen. De vigyázni kell rá, hogy a döntést ne halogassák addig, míg a fiú felett el nem megy az az idő, amelyik alatt a választott pálya követelményeihez és szabályaihoz alkalmazkodni tud.

Mások szolgálata

AZOK A TULAJDONSÁGOK, amelyeket eddig vizsgáltunk, s amelyek fiainkat egészséges és boldog, munkás állampolgárokká teszik, nagyrészt önző természetűek és az egyén javát

szolgálják. Most érkezünk el a cserkésznevelés negyedik ágához, amelyik azt célozza, hogy látókörének tágításával a fiú a közös-ségnek legyen javára.

Az önzés

Ha megkérdeznének, mi a fő bűn a világon, azt felelném: az önzés. Lehet, hogy első hallásra nem értesz velem egyet, de gondolkodj csak el rajta, és azt hiszem, ugyanerre az eredményre jutsz. A legtöbb bűnténynek, mint azt a törvény is elismeri, az önzés a rugója, a szerzés, a legyőzés, a bosszú vágya. Az átlag-ember szívesen ad enni a szegénynek és jólesően állapítja meg, hogy megtette a kötelességét, de arra már aligha hajlandó, hogy saját életéről vagy jó boráról mondjon le evégből.

Az önzésnek ezer formája van. Vegyük például a pártpoli-tikát. Az emberek hajlandók egy-egy kérdést kizárólag egy oldal-ról, a saját oldalukról szemlélni, pedig nyilvánvalóan két oldala van, s ezután elkezdik gyűlölni azt, aki a másik oldalt látja. Az eredmény odavezethet, hogy a legaljasabb bűnököt követik el hangzatos nevek alatt. Ugyanígy a népek közötti háborúk szülő-kora az, hogy egyik fél sem képes a másik fél szemével látni, mert kizárólag saját érdeke irányítja.

Legtöbbször a sztrájk és elbocsátás is a fejlett önzés ered-ménye. A munkaadó sok esetben nem látja be, hogy a keményen dolgozó embernek joga van részt kapnia a világ javaiból fárado-zásáért, nem lehet örökös szolgaságra kárhozthatni csak azért, hogy a részvényesek profitja biztos legyen. Másrészről viszont a munkásnak is be kell látnia, hogy tőke nélkül nem lenne nagy-arányú munka, és nincs tőke, ha a részvényesek kockázatuk el-lenértékeképpen nem számítanak bizonyos nyereségre.

Az ember napról napra talál példát az önzésre az újság-ban, ha azoknak a kicsinyes embereknek a leveleit olvassa, akik minden apró sérelemmel rohannak, hogy „megírják az újság-nak”.

És így megy ez egészen az utcán játszadozó gyerekig: abban a pillanatban, mihelyt valamelyikük úgy találja, hogy nem győzhet akarata szerint, hirtelen otthagyja a többit, ezzel a megjegyzéssel: „Nem játszom tovább! „Azzal nem törődik, hogy ezzel elrontja a többiek mulatságát – hacsak nem engednek neki.

Az önzés kiirtása – a napi jótett

A cserkészlet gyakorlatai gyakorlatiasan vezetik ki a fiút az önzés kátyújából. Ha egyszer jószívűvé válik, már a helyes úton jár, hogy legyőzze vagy kiirtsa magából e szokást.

Annak a fogadalomnak, amelyet a cserkész tesz, ez az első pontja. „Teljesítem kötelességeimet, amelyekkel Istennek tartozom.”: Figyeld meg: nem azt mondja, hogy „hűséges leszek Istenhez”, mert ez lelkiállapotot jelentene, hanem, hogy tesz valamit, tehát olyant, ami pozitív, ami tevékeny magatartás.

A cserkészmozgalomban az a fő módszer, hogy a fiúnak valamilyen formában pozitív nevelést adunk, s nem csupán negatív szabályokat oltunk belé, mert a fiú mindig inkább kész tenni valamit, mint valamin rágódni. Ezért iktatjuk tennivalói sorába a jótettet, mint a jövőendő jóakarát és segítőkészség alapját. Az a vallási alap, amint ez nyugszik, minden felekezetenél közös és ezért egyik útját sem keresszük vele.

A fiú is jobban megérti, hogy „Isten iránti kötelességének” része azoknak a talentumoknak a megőrzése és szent bizományként való kamatoztatása, amelyekkel Isten megajándékozta életútjára: egészséges, erős és szaporodásra képes testének, hogy Istent szolgálja; érvelőképességgel, emlékezettel és fogékonysággal felruházott eszének, amely az állatvilág fölé emeli, és annak a léleknek, az Isten benne lakozó kis részének, más szóval a szeretetnek, amelyet állandó gyakorlásával növelhet, és tehet egyre erősebbé. Így tanítjuk meg rá, hogy Isten iránti kötelességének teljesítése nemcsak annyi, hogy bízunk Isten jóságában, hanem, hogy akaratát is cselekszi azzal, hogy szeretettel fordul felebarátja felé.

Érdekes, hogy éppen a jótettnek mások szolgálatára való felhasználása az, amit a cserkészek a legteljesebb odaadással tesznek. Ezen a látszólagos gyenge alapon (azon, hogy feláldozzák apró, egyéni kényelmüket és szórakozásukat a szolgálatért) épül fel a másokért áldozatra kész jellem.

A cserkész hitvallásának részét alkotó apró jótettek maguk az első lépés. A természet megismerése és az állatokkal való barátkozás növeli a fiú gyengédségét, és legyűri a kegyetlenkedés hajlamát, amely állítólag minden fiúban ott lappang (bár, ami engem illet, nem hiszem, hogy ez olyan általános volna, mint felteszik). Ezekről az apró jótettektől eljut oda, hogy megtanulja, hogyan nyújtson segítséget a sebesültnek, majd az életmentés megtanulása utáni, kézenfekvő lépésként, kialakul benne a mások iránti kötelesség érzete, s a veszélyben készségesen vállalja, hogy feláldozza magát. Ezt ismét arra vezeti, hogy áldozatot hozzon másokért, otthonáért, hazájáért, s hogy ezáltal eljusson ahhoz a hazafiassághoz és hűséghez, ami több, mint pusztá mámoros zászlólengetés.

A közösség szolgálata

A szolgálatra nevelés nem elméleti oktatás kérdése csupán; két, jól megkülönböztethető fokozata van: először kifejlesztjük a jóakarát szellemét, majd megteremtjük a lehetőséget, hogy a gyakorlatban megnyilvánulhasson.

A nevelés főleg példaadással folyik, s a cserkészvezető pontosan ilyen jó példával jár elöl, amikor egyedül azért szolgálja a fiút saját maga hazafias odaadásával, mert öröm neki, s nem gondol anyagi jutalmazásra.

A gyakorlásra úgy teremt lehetőséget a vezető, hogy ötleteket ad a szolgálathoz.

A közösség szolgálata a legjobb nyitánya a közösség iránti kötelességérzet, hazaszeretet és önfeláldozás tettekben megnyilvánuló, gyakorlati oktatásának.

Amikor a cserkészek, békében és háborúban, önként vállalnak nehéz kötelességet hazájuk szolgálatában, ez már maga bizonyítja, hogy a fiúk mekkora örömmel végeznek jó munkát, és mennyire készek hasznossá tenni magukat, ahol erre megfelelő alkalmat találnak. Ez pedig az eszményi állampolgár kialakításának hatékony, gyakorlatias módja.

Hadd említsem meg itt a városokban és falvakban szervezett cserkész mentő és tűzoltó szolgálatot. Az ilyen szolgálat különösen öregebb cserkészeknek való, mert azon kívül, hogy vonzza az idősebb fiút, alkalmat is ad, hogy a közösségi szolgálatra felkészüljön, és tegye is.

Az ilyen csapatot elsősorban tűzoltásra szervezik, szerelik fel, és képezik ki, de képes arra is, hogy a környéken előforduló mindenféle balesetnél segítsen, pl. közlekedési balesetnél, gáz-, vegyi vagy egyéb robbanásnál, árvíznél, elektromos balesetnél, vasúti szerencsétlenségénél, fadőlésnél és épületomlásnál, vízi balesetnél, repülőszerencsétlenségénél stb.

Ez a tűzoltási mentéshez szükséges kiképzésen, mentésen és elsősegélynyújtáson kívül megköveteli a mindenféle más feladatnál alkalmazandó mentési és elsősegélynyújtási módszerek ismeretét, így pl. a gázok, vegyi anyagok és más robbanóanyagok ismeretét, csónak kezelését, tutaj rögtönzését, mentőkötél használatát, vízből mentést, mesterséges lélegeztetést; azt, hogyan bánjanak megriadt állattal, mit tegyenek áram alatti vezetékkel, égő folyadékkal stb.

Néha az a legjobb, ha az őrök bizonyos balesetre szakosodnak, de ha rendre mindent gyakorolnak, az egész csapat mindenben meg tudja állni a helyét.

Konkrét mentés megszervezése azonban különleges feladatot ró minden egyes őrre; lesz pl. mentő, elsősegélynyújtó, rendfenntartó, küldönc stb. őr.

A munka változatossága egész sereg olyan foglalatosságot kínál a fiúnak, ami leköti érdeklődését.

Fontos, hogy gyakori riadóval, feltételezett balesettel gyakoroljanak, hogy hatékonyságukat és gyorsaságukat megőrizzék.

Amint cserkészeink képességeit megismerik, a közösség érdeklődése is felébred, talán hasznos mértékben. Így felismerik, hogy szervezetünknek kettős értéke van: neveli a fiút, és áldást jelent a közösségnek.

A végeredmény

Az önzés elnyomása és azon szeretet s mások iránti szolgálatkészség kifejlesztése, ami a bennünk lakozó Isten, teljesen átalakítja az egyén szívét, s felragyog az igazi mennyország. Más emberré válik. Számára nem az lesz a kérdés: „mit kaphatok?“, hanem az: „mit adhatok az életben?“.

Bármi legyen is a fiú végleges vallása, felfogja majd vallása alapjait, és ezeket valóra váltásukon át megismerve válik az embertestvérei iránti jóságot szélesebb távlatokban gyakorló állampolgárrá.

Összegzésképpen

CSERKÉSZKEDÉSÜNK egyetlen célja, hogy megragadja a fiú jellemét lelkesedésének vörösen izzó állapotában, s helyes öntőformába öntse, és egyéniségének fejlődését előmozdítsa – így a fiú maga magát nevelheti jó emberré és hazája értékes polgárává.

Így remélhetjük, hogy hasznosan vehetjük ki részünket nemzetünk erkölcsi és fizikai erejének növeléséből.

Miközben azonban tápot adunk a nemzeti érzésnek, mindig ott leselkedik a veszély, hogy más nemzetekre szűk látókörűen és gyanakodva tekintünk. Ha ezt nem sikerül elkerülnünk, pontosan azt a rosszat idézzük föl, amitől annyira meg akarunk menekedni.

Szerencsére a cserkészmozgalomban szinte minden civilizált országban vannak már cserkésztestvéreink, s már kialakítottuk a világtestvériség kézzelfogható magvát. A benne rejlő lehetőségek kibontakoztatását segíti a velünk együttműködő testvérszervezetnek, a lánycserkészletnek erőteljesebb fejlődése.

A cserkészek nevelésének célja minden országban ugyanaz: mások eredményes szolgálata; s ha ilyen a közös cél, mi, a Szolgáló Nemzetközi Testvériség, előre tudunk lépni, és nagy horderejű munkát tudunk végezni.

A fiú nevelése során kifejlesztjük az egyént, mind szellemét, mind teljesítőképességét, hogy jó játékosként játsszék az állampolgárok nemzeti csapatában. Ha ugyanezen elv szerint hatunk a nemzetre, megkísérelhetjük, hogy helyes lelkiületűvé és nagy teljesítőképességűvé neveljük, s ezzel segítjük nagyobb teljesítményhez a nemzetek csapatában.

Ha így mindenki a maga helyén jól játszik, s korrektül játszik, az egész világon nő a jólét és boldogság, s végül létrejön az az állapot, amely után oly régóta vágyunk: a béke és a jóakarát az emberek között.